

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilvántartás 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, május 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az aradi vásárcsarnok.**
- Kilencz apróság.**
- A transzváli háború.**
- A román zsinat.**
- Munkácsy Mihály meghalt.**
- A tordai pénzhamisítók.**
- A vásárcsarnok ellen.**
- A berlini találkozó.**
- Bacsók a fegyházban.**
- Szocialista népgyűlés a városháza udvarán.**
- Májusi csillaghullás.**
- Halál a Zempléni-kávéházban.**
- Jubiláló egyesület.**
- Tárcza: Munkácsy Aradon.**
- Regény-Csarnok: A kegyelmes úr unokahúga.** Irta: Groller Balduin.

Az aradi vásárcsarnok.

Arad, május 2.

Az aradi kereskedők testületének választmánya múlt vasárnap tartott ülésén állást foglalt az Aradon tervezett vásárcsarnok ellen. A testület az e havi városi közgyűlés elé fog járulni azon kérelemmel, hogy ne engedélyezze a vásárcsarnok tervét megvalósítani, mert az veszélyezteti Aradváros adóügyi jövedelmét, megkárosítja a Szabadság és Tököly-téren levő kereskedőket és háztulajdonosokat.

Nem szándékozunk sem pro, sem kontra szólani a kérdéshez; tehát nem is indítunk vitát arra nézve, hogy mennyiben elégitoné ki azon helyen és viszonyok között az árucarnok a közönség érdekét ma, a melyet létesítése idején sem tudott kielégíteni; valamint eltekintünk attól is,

mennyiben pesszimiztikus vagy sem a kereskedők testületének állásfoglalása, avagy indokolt, illetve alapos-e a feltárt aggodalom? E helyett csupán azon kérdéssel óhajtunk foglalkozni, hogy van-e egyáltalán szükség árucarnokra s a nyílt piac korlátozására, vagy sem? s ha igen, miként oldásék meg ezen kérdés.

A ki naponkint vagy időközönként megfordul az aradi élelmiszerek piacán, az sok olyan dolgot láthat, a mi erősen belevág a közegészség és köztisztaság ügyébe. Látni fogja a Tököly-téren levő husáros helyeken a vértócsákat. Látni fogja azt, hogy a pusztta földön, gyakran sárban van felhalmozva többféle élelmiszer. A fazekakban levő tejfel, aludt tej porral van fedve; színes rongyokba göngyöltve hever a vaj, turó; piszkos ruhákon fekszik a sokféle főzelék, néha nyers és füstölt hus is. Rakásra gyülik a különféle zöldség hulladék, baromfi piszok, szemét.

Igaz, elismeréssel kell hangsúlyoznunk, hogy a tereket a vásár befejeztével gondosan megtisztítják, a mi némileg enyhíti a felhozott tények sötét képét a köztisztaság, de nem egészen a közegészségügy tekintetében.

A piacra járó közönség nap-nap után tapasztalja, hogy élelmiszert eredeti forrásból, a termelőtől alig szerezhethet be, mert azokat a kofák már a város szélén lefoglalják; és ha akad véletlenül egy-egy vidéki termelő, a ki keresztül tud törni a kofa-falankszon s bejut a piacra, azt ott fogják ostrom alá, vagy bojkotálják. S jaj annak az uri nőnek, a ki egy

bojkotált vidéki termelőhöz akar férközni. Azt ugyan kinézik a piacról.

Nézetünk szerint a vásárcsarnok mindamellert csak az esetben lehet a fogyasztó közönség érdekeire nézve előnyös, ha az:

I., nem magán egyének által nyerészkedési célból állítatik fel,

II. hogy ha nem egy, hanem a város területi viszonyának megfelelőleg több helyen létesítettnek.

Tehát Aradváros közönségének érdekében áll, hogy maga a város állítson fel vásárcsarnokokat még pedig esetleg a színház földszinti helyiségeinek, a fél emeleti lakórészek és pinczehelyiségek felhasználásával egy központi vásárcsarnokot, továbbá a Ferencztéren és még más alkalmas helyen egyet-egyét, hogy a fogyasztó közönség kevés időpazarlás mellett könnyen eszközölhesse bevásárlásait.

Egy olyan rohamosan fejlődő város viszonyainak keretébe, aminő Arad, a vásárcsarnokok létesítése épen olyan fontos, mint a közbűgőhid. A számtalan közegészségi mizeriával szaturált piaci viszonyok rendezése oly közszükséglet, a melyet előbb-utóbb meg kell oldani. Es miért-nem inkább előbb, mint utóbb?

Ha egy magánvállalat megtalálja a financirozáshoz szükséges kulcsot, miért ne találhatná meg azt a közjövödelmek szaporítására utalt város?

Áttérünk ezután e kérdés Achilles sarkára: olcsóbb, vagy drágább lenne-e a megélhetés az árucarnokok felállításá esetén? Veszitene, vagy nyerne a város finánciális tekintetében?

TÁRCZA.

Munkácsy Aradon.

— Visszaemlékezések. —

Mese sincs meséőbb, mint a most ravalon fekvő nagy művész, Munkácsy Mihály élete, — a vézna kis asztalosinasé, a ki elindult mezitláb, egyedül, hogy meghódítsa a világot és ezt meg is cselekedte.

Nem birt vele semmi nyomoruság; pedig hányszor állta utját ezerféle akadály! Nem telt beé hét esztendő, minden tündér engedelmesen melléje szegődött és hordtak az ölébe dicsőséget, kincset fömentelent.

Csak még éppen egy kicsi hijja volt a mesének, a vége: — hogy mikor aztán a kis asztalosinas meghódította az egész világot, száz szekérre rakja a babérkoszoruit és haza jöjjön boldog embernek.

Már utban volt...

Es akkor hirtelen sötét, nagyon sötét hírek jöttek felőle. A lángelme elborult, a művész beteg lett, nagy beteg.

Most már igazán utban van hazafelé: hozza a koporsóját.

Munkácsy Mihály 1858-ban került Aradra Békés- Csabáról, mint asztalosinas 1863-ig lakott itt, két izben is. Az ő öreg első mestere, Szamosy János vette rá, hogy festő legyen.

Aradi éveit a nagy művész életrajzi adataiban önkezüleg megírta, ebből közlünk alább egyes részleteket.

... Egy ködös októberi napon keltünk utra, — írja Munkácsy éppen — akkoriban indult meg a közlekedés Szolnok és Arad közt. Az egyik utitársam kivált érdeklődött irántam s egészen párfogásába vett. Midőn este, ugy hat óra felé beérkeztünk Aradra, az utitársam segített vinni a batyumat a herbergbe.

Az a herberg olyan helyszerző-féle korcsma volt s miután éppen szombati napra esett a bevonulásom, teli volt az egész herberg az egyik sarokban kártyáztak, a másikban meg ettek s ittak. Biz én gyalázatosan és ugyancsak elhagyatottan éreztem magam közöttük; féltem, esetlen voltam és nyugtalan, nem mertem leülni senki mellé se. Hasztalan hivatam segítségemre immár legényi önérzetemet, hasztalan biztattam magam, hogy hisz én épen olyan legény vagyok már, mint azok a többiek — mégis csak inasnak, alárendeltnek éreztem magam közöttük.

A herberg gazdája észrevette zavaromat és

segíteni akart rajtam. Bevezetett a társaságba, hol egy habitué azonnal párfogásába is vett, elhalmozott szivességekkel és megtisztelt minden barátságával. Maga mellé ültetett az asztalhoz, a hol kártyáztak. En menten el is beszéltem neki egész bizalmasan a sorsomat, sőt hogy szo került rá, minden vagyonomat, kerek öt pengőmet is megmutattam neki.

Körülbelül ötven éves lehetett. Nekem, a tizenöt éves legénynek, persze bizelgett az ilyen meglett ember barátsága, ki bizonynyal a jövendőben se fogja megvonni tőlem párfogását és sokat lendithet majd a sorsomon.

Meg is ígérte, hogy ne féljek, szerez ő nekem helyet. Éttek, ittak, füstöltek és kártyáztak. Az én barátom kivált lármásan játszott. Az egyik osztás előtt így szólt hozzám:

— Nem adnád néhány perczre kölcsön az öt pengődet? Elvesztettem a pénzemet.

Szívesen adtam oda, gondolva, nála legalább biztonságban lesz.

Hétfőn reggel az én barátom — ígérétehez képest — elkisért egy gyanus, piszkos kis műhelybe. Emlékszem mily kevervesen éreztem magam, mikor elvált tőlem s vele az én öt pengőmet.

Itt azonban csak pár napig maradtam, összeszedtem a batyumat, visszatértem a herbergbe, hogy tisztességesebb helyet keressék.

Kaptam is — Pista bátyám révén — aki egy aradi ügyvéd barátjának ajánlott be.

Szerintem a vásárcsarnok felállítása esetén azt érnék el, hogy nemcsak Arad közeli, hanem távolabbi vidékeiről is ide gravitálnának; mert állandó piacot találván, terményeiket gyorsabban és biztosabban tudnák értékesíteni; tehát a behozatal emelkedésével és biztosságával a termény-árak előnyösebben fognának a vévőre nézve alakulni.

Igaz, a csarnokok árusai nem adhatnák a beszérségi áron czikkeiket, de mivel közvetlen a termelőtől kapnák, mérsékeltbb haszonnal is megelégednének, s így a mostani kofarendszerrel szemben nem lenne drágább piacunk. A fővárosban beigazolódott, hogy a vásárcsarnokok nem drágították meg a piacot, sőt ellenkezőleg, olcsóbbá teszik.

A város közbevételei sem apadnának; mert a mit elveszít a révén: a nyílt piac helypénzeiből, azt megnyeri a vámon: a csarnokok bérleteiből.

Hogy a nyílt piac korlátozása, a vásárcsarnokok felállításával mennyiben válnék szükségessé, azt a változott viszonyok fognák leginkább megmutatni.

De hát mi történik a kofákkal? Az történik, a mit ezer és ezer ajak rebesget régóta: megszűnnek zsarolói lenni a közönségnek. Ezek tekintetbe sem jöhetnek a város lakosainak tizezeivel szemben.

Egy szükre mért czikkely keretében lehetetlen ezen kérdésnek számtalan részletét kiemelni s annak minden oldalát kellőképpen megvilágítani, s így inkább csak általános szempontok kifejtésére terjeszkedünk, szem előtt tartva a közönség érdekét.

(Cs.)

Kilencz apróság.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 2.

A negyedik ülészak mai első érdemleges ülésén kilencz apróság volt a napirenden, csupa másodrendű jelentés, amit egyszerűen tudomásul kell venni, ami tehát tulságosan nem veszi igénybe a törvényhozóknak hosszú piében meggyarapodott erőit.

Tizenegykor kezdődött az ülés, addig a különböző termekben „alakultak” a bizottságok és osztályok. De mert ujságok nem jelentek meg, a legkevesebben tudták csak, hogy az

alakulás tíz órára van kitűzve, úgy hogy némelyik osztályt — két tag képviselte, a kik aztán egyhangulag a volt elnököt, a jegyzőt választották meg.

Dániel Gábor alelnök megnyitja az ülést, hitelesíti a jegyzőkönyvet.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Törvényjavaslatot terjeszt be az *ügynökök útján való megrendelések szabályozásáról*. A javaslatot kiadják a közgazdasági bizottságnak.

Kubinyi Audor előadó ismerteti a számvizsgáló bizottság jelentését a Ház pénztáráról. — A Ház a jelentést tudomásul veszi.

Neményi Ambrus előadó ismerteti a pénzügyi bizottság jelentését a Győr városnak adandó rendkívüli házadómentességről. A jelentést tudomásul veszik.

Tudomásul vették ezután a *valuta-rendezés* arányát ellenőrző bizottság jelentését.

Benke Gyula ismerteti a számszék jelentését a múlt évi tulkiadásokról és a Magyarország és Horvátország közti leszámolásról. — Mindkét jelentést tudomásul veszik.

Kovács Pál ismerteti a közlekedési bizottság jelentését a szigetvár-kaposvári viczinálisról és a szatmár-erdői viczinálisról. — Mindkettőt tudomásul veszik, ugyszintén elfogadják a nagyikindai viczinálisról szóló javaslatot.

Ezzel minden vita nélkül el volt intézve a kilencz apróság sorozata, s így háromféltízekenkettőkor véget ért az ülés.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 2.

Ha az angol táviratok diplomatikusan megfogalmazott szövegét nézzük, azt olvasuk ki ezekből, hogy a *burok ismét verik az angolokat*. A sorok közt csakis ez derül ki, bármily szófukar legyen is *Robert lord bloemfonteini* jelentése.

A tábornagy beismeri hogy *Hamilton* Tabanehu-tól északra erős bur csapatra bukkant, melyet maga a főparancsnok, *Botha* Lajos vezet. *Hamilton* annyira megijedt, hogy *French* lovas dandárát kellett küldeni a segélyére, sőt még ez sem volt elég, állandóan vonulnak ide azóta az angol hadosztályok.

Tehát Tabanehu felett nagy baj van. Eddig *Roberts lord* csak *harmincz* halottat

— Herein!

A mester német ember volt, alig tudott néhány árva magyar szót.

Öt perc alatt meg is egyeztünk a feltételekre nézve.

Körülbelül hat hétig jártam hozzá, midőn megismerkedtem Szamosyval. Ő aztán nagyot lendített sorsonon.

Egy nap látta a bácsi, hogy kezdek erőre kapni és ideje lesz jövőmről gondoskodni, — szóba került az asztalos műhely.

— De én . . . de én . . .

— Micsoda de?

— De már én festő vagyok.

— Festő? . . . Hát ezt ki verte a te fedbe?

— Hisz a bácsi maga is mondta, hogy belőlem még festő is lehet.

— Szerencsétlen, te azt komolyan vetted?

— De Szamosy ur is mondta! — és elbeszéltem, hogyan bátorított Szamosy.

— Jó, hát nem bánom, légy piktör! Csak azt szeretném tudni, hogyan kezdesz hozzá?

. . . Szamosy elutazott, én még maradtam néhány napig, várva, hogy ő megtelepedjék valahol. Uj-Aradra ment, gróf *Zselénszkyék*hez, a képtárk javítására.

Utrakeltem hát én is Aradra. Ez 1862-ben volt.

Amint Aradra érkeztem, azonnal kezdtem

ismer be. E szerint legkevesebb — háromszáz angol vesztette a csatározásban eddig az életét. Majd megtudjuk rövidesen, hogy áll itt az angol haderő dolga.

Mai távirataink a következők:

Lisszabon, május 2.

A kamara majdnem egyhangulag vetette el *Costá*-nak azt az indítványát, hogy a mai ülésen az angol csapatoknak portugál területen át való szállítása ügyében *tiltakozást* intézzen a kormányhoz.

Amsterdam, május 2.

A bur küldöttség tiszteletére ma ebédet adtak, a melyen a rendező bizottság elnöke pohárköszöntőjében annak a reménynek adott kifejezést, hogy a küldöttség sikerrel fogja végezni feladatát. *Fischer* köszönetet mondott azért a rokonszenvért, a melylyel németalföldi rokonaik a küldöttséget fogadták. Pohárköszöntőket mondtak még *Krüger* és *Steyn* elnökökre. A küldöttség titkára, *Debruyen* azt mondta, beszédében, hogy meglehet ugyan, hogy néhány bur, a ki soká nem volt otthon, rövid látogatásra hazautazott, de arról szó sem lehet, hogy egész kommandók tértek vissza birtokaikra. Az meg éppenséggel nem áll, hogy az oranjei burok mind meghódoltak.

London, május 2.

Roberts lord jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel: *Hamilton* tábornok tegnap lovasított gyalogsággal Tabanehuból északra felé indult. Houtnek mellett egy *Botha* parancsnoksága alatt álló erős bur sereg állta útját, a mely a nap folyamán még segítséget is kapott. Éjjel *Hamilton* segítségére kiküldtem Tabanehuból *French* tábornokot. *French* elmehetett, mert Tabanehu közelében a burok száma nagyon megfogyott.

Ma újabb segítőcsapatoknak is kellett *Hamilton*hoz érkezniök. *Hamilton* tegnap 30 embert vesztett.

Maxwell dandára, a mely a 7. hadosztályhoz tartozik, tegnap *Vlaksonters* és *Scharskraal* mellett megszállott egy dombláncot a nélkül, hogy komoly ellentállásra bukkant volna. Csak a lovasított gyalogság keveredett harcba néhány órára.

London, május 2.

A *Reuter*-ügynökség jelenti Boshofból április 29-iki kelettel: Tegnap 400 bur Boshoftól nyugatra megtámadta az előőrsöt, a mely azon-

Biz én nagyon egyedül voltam Aradon a hol jól megtánczoltatott az élet és itt kezdődött az én valódi nyomoruságom.

Minden reggel öt órakor kelni, s hozzá fogni ahhoz a munkához, melyben hovatovább semmi gyönyörűséget sem találtam, mindennap és mindennap, a reménysége nélkül is annak, hogy ez valaha másként is lehet még . . .

Hat hónapon keresztül nem ettem egy falat meleg ételt, csak kenyeret, néha szalonnát melléje vagy egy kis turót. Ez az életmód úgy elgyöngített, hogy lázas hideglelést kaptam és a második év végén abba kellett hagynom Aradon a munkát.

. . . „Csak magadra számíts ezután!”, hangzott lelkemben a bácsi utolsó mondanása, de azért bizony mégis csak ő hozzá fordultam. Pista bácsi időközben Gerendásról átköltözött Gyulára.

Váltólázam itt folyton gyötrött. És ez idő alatt teljesen beleéltem magam abba a gondolatba, hogy festő leszek. És a bácsim egy elragadó ajánlattal lepott meg:

— Minthogy annyira szeretsz rajzolni — szólott hozzám — tán jó volna, ha komoly lecczkéket vennél a rajzolásból. Most úgy is ráérsz.

Pista bácsi egy *Fischer* nevű rajzmesterhez küldött a lecczkék ügyében. Megérkezve *Fischer* mester háza elé, elfogulva kopogtattam az ajtaján.

apró zsáner-képeket csinálni. Csak plajbásszal, Egy könyvkereskedőnél helyeztem el őket, kinek üzlete a város intelligenciájának a találkozó helye volt: a *Bettelheim* Vilmos üzletében.

A könyvkereskedésben kezdtek észrevenni rajzaimat s egyszerre csak azzal a jó hírrel lepott meg a könyvkereskedő, hogy egy kis társaság verődött össze a pártfogásomra. Ha jól emlékszem, tizenöten voltak, fejenként egy-egy forintot adtak össze a jó emberek, hogy elmehessek valamerre tanulni. Mekkora örömet okozott nekem ez a hír.

Két-három hónap multán azonban a könyvkereskedésben öt, majd hat, utóbb nyolcz forinttal kevesebbet hagytak számomra a pártfogóim.

Sohasem tudtam meg, kik viseltek így gondot reám. Csak azt sajnálom, hogy az irántam tanusított jóságokat nem tudtam megköszönni nekik soha.

Tizenöt-tizenhat hónapot töltöttem így Szamosy mellett, midőn egyszer egy barátja, *Ormos Zsigmond*, meghívta őt magához Buziásra.

Néhány nagyon kellemes hetet töltöttünk ott, aztán a Karácsonyiék kastélyába hívtak meg és onnan visszatértünk Aradra.

Röviddel ezután, habár nagynehezen is, mégis elváltam mesteremtől, Szamosytól és Pestre mentem. . .

ban visszaverte a támadást. Az angoloknak nem volt veszteségük.

Brüsszel, május 2.

Itteni bur körökben azt hiszik, hogy a délafrikai harcztéren legközelebb *meglepő fordulat* áll be.

Olivier bur tábornok hír szerint Wepe-ner alatt veszedelmesen megsebesült.

London, május 2.

Vincent, a johannesburgi segítő bizottság titkára Reitz államtitkárral tárgyalt a Fokföldről kiltott külföldiek érdekében, Reitz államtitkár kijelentette, hogy mindazokat a britt, német és amerikai alattvalókat, akik vonakodtak a harcban tevékeny részt venni, mindenkor ki fogja utasíttatni.

London, május 2.

A Times jelentése szerint Mafekingben az ostromlók száma jelenleg 3000, kik számos ágyuk fölött rendelkeznek. Az ostrom emergikusan folyik.

A Daily Mail jelentése szerint negyven mafekingi benszülött nyocsvan darab vágómarhát akart elhajtani, de a burok felfedezték és erős tüzet adtak a tolvajokra. Hat benszülött megsebesült, négyet elfogtak és kivégeztek. A vágómarhákat 15 kivételével, melyeket magukkal vittek a burok, lelőtték.

London, május 2.

A Reuter-ügynökség jelenti Tabanehu-ból tegnapi kelettel: A burok elszánt oldaltámadást intéztek az angolok ellen, hogy hatalmukba kerítsék a hegyszorosot s elvágják az angol segítő csapatok útját. French az ellenség szárnycsapatait megtámadta, de a burok az éj leple alatt visszahúzódtak szinte bevehetetlen hadállásukba, melyet óriási hegyek vesznek körül. Az ágyuharc folyik.

Hamilton hadoszlopa észak-nyugat felé nyomult előre, felkutatta a burok hadállását s azt távolból lövöldözte.

A román zsinat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

Az aradi g. kel. román zsinat második napja kedden délelőtt 11 órakor nyílt meg Goldis József püspök elnöklése alatt.

Az ülésen folytatták a mandátumok igazolását. Az első osztály előadója dr. Ardelean, az ide beosztott mandátumok közül csak a temesvárit kifogásolja. Az igazoló bizottsághoz küldetnek.

A második osztály előadója, Trutia az összes képviselőket igazolhatónak tartja, kivéve a két váradit (Zigre és dr. Duma), valamint a lippait.

A harmadik osztály előadója Márta dr. aki a Roxin-ok mandátumait kivéve, az összes képviselők igazolását javasolja.

A negyedik osztály előadója, Filip az aradi képviselők mandátumainak megsemmisítését kéri, mert azt az ellenjelöltek felebbezéssel támadták meg.

A püspök megalakultnak mondja a zsinatot és felfüggeszti a gyűlést, hogy a bizottságok megalakulását megbeszélhessék.

A bizottság elnöke és előadója Mangra Vazul lett. Ezután a püspök újból megnyitja az ülést és felolvassa a jelöltek neveit. A bizottság így alakult meg: főjegyző Ciorogar R., világi jegyzők: dr. Marta, dr. Ardelean, és dr. Popa, egyházi jegyzők: Sirb és Giorgia esperesek.

A zsinati albizottságok a következők:

1. Szervező bizottság egyházi tagjai Mangra és Papp János, világi Rotar, Oncu dr., Gall dr., Beles János.

2. Egyházi bizottság egyházi tagjai: Hamsea, dr. Trailescu, világi Trutia, Zigre, dr. Oprian, dr. Cosma.

3. Iskolai bizottság egyházi tagjai Groza

János, Popovics György, világi tagok Goldis, Russu, Botioc, Gavrilette.

4. Gondnoksági bizottság. Egyházi tagok: Gurba dr. Putics, világi Velici, Raicu, dr. Duma, dr. Suciú.

5. Igazoló bizottság. Egyházi tag Miulescu és világi tagok Lázár és Paguba.

6. Kérelmező bizottság. Egyházi tag Papp Vazul, világi dr. Popovics, Mladin Miklós.

7. Pénzügyi bizottság: Beles egyházi, dr. Groza és Petrovics világi tagok.

Ma a harmadik napon a szokásos formások megtétele után Lázár György, az igazoló bizottság előadója referál.

A Bánátkomlói választásokat Rotar kifogásolja és ankétet kér. Mangra Vazul, Trailescu Papp és többek hozzászólása után a zsinat elveti Rotar indítványát, miután azt csak 5 képviselő pártolta.

Lázár eladó indítványozza, hogy Tornyára ankét küldessék a tanító által elkövetett szabálytalanságok kiderítésére.

A birkszi választás megerősítését véleményezi, amelyet a zsinat többek hozzászólása után igazolt.

A tenkei óvásban a megválasztott Roxin szolgabíró kifogásolja és őt mint rossz keresztényt mutatják be a zsinatnak, mert vizkeresztkor nem engedte be a görög keleti lelkész. Roxin tenkei szolgabíró kijelenti, hogy ő nem volt otthon, mikor eljött a lelkész, a felesége pedig nem engedte be, mert egyéves kis leánya megijedt a csengőktől és már különben is későre járt az idő. Állítja, hogy jó keresztény és hivatkozik Szerb esperesre, kit a házszenelésre meghívott.

A lippai mandátumnál avval kezdődik a vita, hogy helyesen járt-e az igazoló bizottság, amidőn Paguba Vazul visszavonulása után kiegészítette tagjait, vagy nem? Ugyanis Suciú János dr. választásáról lévén szó, Paguba visszavonult, Papp János pedig véletlenségből volt jelen a gyűlésen, így nem forog fenn szabálytalanság. A zsinat igazolja ezen választást is.

Halic dr. kisebbségben maradván, a lippai mandátumot meglebbezte, ezen felebbezés felolvasása után a püspök szükségesnek tartja kijelenteni, mivel ő nyilvánosan és e felebbezésben is folytonos támadásoknak van kitéve, hogy a választásokat nem befolyásolta és ezen állításokat egyszerű insinúcióknak tartja. Hivatkozik a jelenlevő esperesekre, mondják meg, hogy legalább egy is érezte-e bárminemű befolyását? Példákat hoz fel, amelyekből kitűnik, hogy a választásoknak szabad teret engedett.

Felhívja az espereseket, mert a kormány-nál avval vádolták, hogy már 5 esperest ártatlanul függesztett fel, hogy nyilatkoztassák ki, ki a felfüggesztett, mert tudtával még fegyelmi vizsgálatot se indított egy ellen sem, nem hogy valakit felfüggesztett volna.

Végre a püspök így fejezte be nyilatkozatát:

— Anarkia nem az én vezetésem alatt van az egyházmegyében, hanem annak a fejében született meg, aki engem és tanácsadóimat bevádol a kormány-nál és meghurczol a lapokban.

Ezen nyilatkozatokat a zsinati tagok folytonos éljenzésekkel kísérték.

A zsinat holnap tovább folyik.

TÁVIRATOK.

A müncheni fejedelmi nász.

München, május 2. (Saj. tud. távirata.) Lajos szász-kóburg-góthai herceg és felesége tegnap este a gyorsvonattal Bécsbe utaztak, a honnan Ebenthalba utaznak. Ugyanakkor Bécsbe utazott Eu grófja is.

Az angol alsó-házból.

London, május 2. (Saj. tud. távirata.) Az alsóház bizottságot küldött ki azoknak a családoknak a megvizsgálására, amelyek a hadügyminiszteriummal kötött szerződések körül állítólag előfordultak.

Sztrájk.

Hull, május 2. Ma itt 600 dokkmunkás abbahagyta a munkát. Egy shillingnyi béremelést követelnek.

A pestis.

Port-Said, május 2. (Saját tud. táv.) Ma három újabb pestis-eset fordult elő. A hajókat szigorú vesztézárnak vetik alá.

Munkácsy Mihály.

(1844—1900.)

Arad, május 2.

Egy nagy halottal gazdagabb tegnapról a historiánk, — az élővel, fájdalom, már régen szegényebbek voltunk.

Munkácsy Mihály hunyta be örök pihenőre a szemeit, melyekre esztendők óta borult az örök sötétség. Olyan volt már az ő élete, mint a letűnő nap, a mely búcsuzni készül, lebukkan a hegyek mögött, de a látóhatár peremén még látjuk egy ideig derengeni a visszfényt. Az utolsó ragyogást a kimulás előtt . . .

A legnagyobb magyar művészt vesztettük el Munkácsyban, a ki sok babért és sok dicsőséget szerzett hazánknek a külföld, az egész világ előtt az ő utólréhetlen, zseniális ecsetjével, fényes tehetségével. Bámulattal néztünk fel rá, az egyszerű asztalosinasból lett világhírű művészre. Ragyogó, dicsőséggel teli volt a pályafutása, a melyben kifejtette izmos tehetségét — s minden átmenet nélkül egyszer csak jött a lesújtó hír, hogy menthetlenül beteg, hogy meg vannak számlálva a napjai. Azóta élő-halott volt, — ma már egész halott.

A nemzet művésze volt, míg élt, a nemzet halottja most, hogy meghalt. Itthon fogják eltemetni, az édes hazai földben lesz örök pihenése. Magyarország géniusza sirva borul erre a hantra, a mely egyik legnagyobb fiát takarja az országnak. Bizony csak: „Hullnak, hullnak, egyre hullnak — disze, java a magyarnak . . .”

A lesújtó hirt az Aradi Közlöny ma reggel rendkívüli kiadásban tudatta. Munkácsy elhunytáról újabban a következő, kimerítő távirati értesüléseket kaptuk:

A gyászír.

Tegnap délután Rákosi Jenő kapta az első értesítést Munkácsy haláláról. Bonnban 4 óra 30 perczkor adták fel a táviratot, a melyet Munkácsyné fogalmazott. Tartalma szó szerint a következő:

Mein armer Miska starb heute um 1 Uhr in meinem Armenien Sanatorium zu Endenich.

Cecile de Munkácsy.

(Magyarul: Szegény Miskám ma egy órákora karjaim közt meghalt az endenichi szanatoriumban.)

Harkányi Frigyes báró is kapott az özvegytől táviratot. Ez így szólt:

Mein theurer Miska starb heute sanft in meinem Ar-

men im Sanatorium zu Enderich.

(Drága Miskám ma csendesen kimult az endenichi szanatóriumban.)

A halálhíre ma délelőtt terjedt el. Utóntfélen erről beszéltek és mindenütt siratták a gyászos végzetet, a mely ily szomorú végét okozta a mester életének. A *Képzőművészeti Társaság* és a *Nemzeti Szalon* gyászlobogót tűztek ki és intézkedtek, hogy a gyász kifejezése végetti teendők tárgyában ülés hívassék össze. A Képzőművészeti Társaságnak ez idő szerint nincs megalakítva az igazgatósága. A holt nap, csütörtöki választmányi ülésen alakul meg az igazgatóság, s rögtön azután határoz a nemzeti gyászban való részvétel módozatairól. Addig érdemleges intézkedést nem tesznek már csak azért sem, mert a tagok nagy része még nincs is Budapesten.

A főváros közgyűlése.

Munkácsy diszpolgára volt Budapestnek, s így a gyász ünnepélyes kifejezése első sorban a fővárosra hárul.

A mai közgyűlésen Márkus József polgármester jelentést tett a gyászról. Megindultan tudatta a közgyűlés tagjaival a nagy veszteséget, a mely a nemzetet érte egyik legnagyobb fiának, művészetünk egykoron világ-szerte tündöklő csillagának halálával.

Eddig a főváros tanácsának még nem volt alkalmja intézkedni, s így konkrét javaslatokkal nem állhatott elő a főpolgármester, annyi azonban máris elhatározott dolog, hogy a főváros Munkácsyunk *diszpolgárát* jelölje ki a Deák-mauzóleuma közelében.

Zsilinszky államtitkár a halottnál.

Zsilinszky Mihály kultuszminiszeri államtitkár, a ki Munkácsynak unokatestvére és egyben gondnoka is volt, e szomorú hír vétele után nyomban táviratban fejezte ki részvétét az özvegynek és értesítette, hogy a temetés tárgyában tendő intézkedések végett Enderichbe utazik.

Közvetlenül elindulása előtt a következő táviratot kapta Zsilinszky Munkácsynétől:

Kedves Kuzin! Érkezése nekem nagy vigaszt és megnyugvást hoz. Pénteknél előbb nem lehet a drága halottal visszautazni. Drága halottamat én is elkísérem kedves hazájába. Kérem méltóztatásuk a temetésre mindent legjobb belátása szerint elrendezni.

Részvétőtáviratok.

Az első hirre elemi erővel szakadt fel a részvét itthon csakugy, mint messze idegenben, a francia fővárosban, a mely második hazája volt a nagy mesternek. Az özvegyhez máris számtalan részvétőtávirat érkezett.

Az első egyike volt *Wlassics* Gyula kultuszminiszer azok között, a kik részvétüket kifejezték. Az özvegyhez írt távirata a következő:

Fogadja legmélyebb részvéteimet, nagynevű férje halála alkalmából, a mely nekünk magyaroknak kettős fájdalmat okoz: nemcsak a nagy művészt, de a lelkes hazafit is siratjuk benne, a kinek életpályája a nemzet dicsősége volt, elhunyt a nemzeti gyászt jelent.

Életrajzi adatok.

Munkácsy (Lieb) Mihály 1844. okt. 10-én született Munkácson. Eleinte az asztalos mesterségre készült s már ekkor elárulta a benne lévő szép tehetséget az által, hogy ládáit nagyon csinos virágokkal tudta díszíteni. Később szobafestő lett s egyidejűleg az arcképfestés terén is tett kísérleteket, melyek Szamosy János figyelmét annyira magukra vonták, hogy maga mellé vette s oktatást adott neki a rajz és festészet elemeiben.

Szamosy ajánlólevelével ment fel Munkácsy Aradról Pestre a képzőművészeti társulat akkori igazgatójához, Harsányi Pálhoz, ki örömet buzgólkodott a fiatal tehetségek érdekében s mutatónak valami vázlatot kért tőle. Munkácsy néhány nap múlva elvitte hozzá első kísérletét: a *Hazatért honvéd*-et, mely után havonként tiz-tizenöt forint segélyt kapott a társulattól. Egy ideig a muzeum képcsarnokában dolgozott és pedig olyan sikerrel, hogy már első kész képét a képzőművészeti társulat vásárolta meg 80 frtért kisorsolásra. Ettől fogva gyorsan követték egymást újabb művei, melyekkel a sajtó figyelmét is magára vonta.

Első képeinek árán utazott fel Bécsbe 1865-ben, az ottani művészeti akadémiát azonban már egy év múlva el kellett hagynia, mert minden segélyezés híján nem tudta magát a császárvárosban fenntartani. Pestre jött tehát újra, hol arcképeket, címablakokat festett olcsó pénzért és rajzokat készített az illusztrált lapok számára. Pár évi szorgalmas dolgozás után annyi pénzt tudott összekuporgatni, hogy elutazhatott Münchenbe. Itt már szerencsésebben járt, amennyiben pártfogásra talált az ismert csataképfestő Adam Ferencz személyében. Münchenből vett részt a magyar közoktatásügyi miniszter által hirdetett pályázatban és pedig oly nagy szerencsével, hogy zsáner-képeivel az első díjakat egymásután elnyerte s további kiképzetése céljából Düsseldorfba utazott.

Itt előbb tájképeket festett, majd tanárai, Kraus és Vautier arra bátorították, hogy zsánerképek festésére fordítsa nem közönséges tehetségét. Így született meg egyik hírneves alkotása, a *Siralomház*, melyet félig kész állapotban vásárolt meg egy amerikai műbarát s mely az 1870-iki párisi világkiállítás első jutalmát nyerte el, festőjét egyszerre a hírneves művészek sorába emelve. A zsáner iránt nagy fogékonyságot tanúsító németek felismerték benne a rendkívüli tehetséget s a *Tépcsínálók* című képe után tanárnak hívták meg Weimárba. Ezt az állást azonban nem fogadta el, 1872-ben Párisba költözött.

A mester itt előbb kis, aztán több nagy képet festett. (Éjjeli csavargók, A zálogházban, Ujonczok, Falusi hőse, Műteremben, stb.) Milton-járól rendkívül sokat beszéltek. Munkácsy ebben tért el leginkább régi irányától. E nagyszabású bölcsészeti képtől csak egy lépés kellett a vallásos festészethez s ezt a lépést a *Krisztus Pilátus előtt* című képevel, 1882-ben tette meg. Komoly műbírálok hirdetik, hogy ehhez hasonló nagyszabású kompozíciót az utolsó nagy mester, Rembrandt halála óta nem mutatott fel a műtörténelem. A kép Amerikába került egy műbaráthoz, ki azt diadalmos európai körutja után 120,000 dollárért vásárolta meg. Ezt a festményt követte *Krisztus a kálvárián*, melyen a dráma alakjait rendkívül erős realizmussal jellemzi. *Mozart utolsó percei*, melyet 50,000 dollárért váltott magához egy északamerikai nábob, épp oly koloristának mutatja őt, mint a *Pillanatnyi felhevülés*, melyet mesteri kézzel festett meg. Utóbb egy pár kisebb kompozíció és arcképen kívül a *Honfoglalás-t* készítette el, melyet az új országház nagyterme számára a kormány rendelt meg, majd a bécsi császári muzeum renaissance-stylü menyezeti-képét.

Munkácsy közel egy negyedszázadot töltött Párisban, nagyszabású műveivel elismerést és dicsőséget szerezve a magyar névnek. Fejedelmi fényűzéssel berendezett palotáját a születés és szellem arisztokratái látogatták, sőt megfordultak abban igen sokszor koronás fők is, hogy elismerésükkel adózzanak a mester fényes tehetségének. A mester a francia fővárosból gyakran ellátogatott Budapestre; fiatal, magyar művészeknek éveken át adott olyan ösztöndíjakat, melyekkel magukat kiképezthették, sőt pénzzel is segítette azt, a ki hozzá fordult. Szóval a távolban is magyar maradt testestől, lelkestől.

Ez a körülmény indította *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert arra, hogy Munkácsy hazatelepítését szóba hozza. A mester halás szívvvel fogadta a miniszter ajánlatát s mint a szépművészetek főfelügyelője szándékozott Budapesten megletelepülni. *Ecce homo*-ja már a hazatérő mester alkotása gyanánt szerepelt a millenáris kiállításon. Munkácsy hazajött, itt nagy ünnepléssel fogadták, de a miniszter szép tervéből nem lett semmi. Csak-

hamar elterjedt a megdöbbentő hír, hogy a mester nagyfokú idegbajban szenved. Elhomályosult a fényes, a zseniális agy. S hosszú, kínos gyötrelme után egyik ideggyógyintézetben lobbant ki a század legnagyobb festőművészeinek élete . . .

Megemlítjük végül, hogy a millenium esztendejében Munkácsy a királytól magyar nemességet kapott s a *Litteris et artibus* kitüntetését.

Festményei széjjel vannak szórva szerte a föld kerekén. Néhány nagyobb művét a nemzeti muzeum képtárában őrzik. Magánosoknál itthon leginkább vázlatok és tanulmányok láthatók. A Honfoglalás vázlatát Szeged város vette meg. A *Siralomház* vázlatát néhány kisebb vázlatral *Almássy* Tasziló grófé, a Százmalom *Andrássy* Gyula grófé, a Milton vázlatát *Harkányi* Frigyes báróé. Egy érdekes vázlat, mely egy öreg ember tanulmányfeje, itt van *Aradon* az operaház kiérdemesült művészeinek, *Odry* Lehelnek birtokában.

A betegség kitörése.

1897. február 4-én Bonnból vitte világgá a táviró a hirt, a melyet a beavatottak már előbb tudtak és rettegve vártak: hogy Munkácsy elméje elborult. Rárohant a komornyikjára és fojtogatni kezdte. Óriási testi erejét az örület megsokszorozta, a szolga tehetetlenül vergődött markai között. A szelid, a jó mesterből szörnyeteg lett a paralizis erejénél fogva; rombolni, ölni akart minden áron.

A segítség-kiáltásokra berohantak az ápolók. Négyen mentek a beteg ellen. Kínos küzdelemmel letéperték, megkötözték. És még akkor is, lekötött kezekkel, lábait mozgatni nem tudván, dühében vergődve harcolt a láthatatlan rémekkel, a melyek megfeküdték agyát és szoritották, mintha az életet kiakarnák sajtolni belőle.

Soha szomorubb táviratot, mint a mely ezt a fájdalmas hirt hozta. Összeszorult a szívünk és szavakat nem találva vártuk a véget. Mi lesz hát most? És meddig tart a kinszenvedés az élet mesgyéjén immáron túl és innen a halálon?

Jött az orvosok értesítése: a baj az agyban és a gerincben van. Menthetetlen ezeknek a betegsége.

És találgatták, miért lett beteg a mester. És a mindent tudni akaró szószátyár beszéd azt mesélte, hogy a betegség oka az életnek tulfeszített élése, az örömeiben, élvezetekben való bujálkodás. Holottan maga volt a mester a józan mértéktartás ételben, italban és minden testi gyönyörűségeiben . . .

Gerinczbaját inkább gyermekkori nélkülözései, nyomorúságai magyarázzák meg, semmint a kósza mesék, a melyeket a pletyka költött. A nyomorúság után azután jött a tulfeszített munka esztendőknél át, míg a gépezet felmondta végleg a szolgálatot és összerokadt tehetetlenül.

Utban hazafelé.

1896. április 19-én volt utoljára a műtermében Munkácsy. Ekkor már az állás is halálra kimerítette. A kezei remegtek és nem engedelmekedtek többé az akaratának. A nevet sem tudta teljesen leírni; ki-kimaradoztak a betűk és ő ijedten nézte tehetetlenségét.

Ugyanez nap indult el hazafelé az expressz vonattal. Páris és München között kissé felderült a kedélye. Örült, hogy hazajöhet, s a milleniumi ünnepeken kalandozott a képele. Hogy megebédelt, a vasuti folyosóra ment sétálni. Esteledett. Elnézte mint sötétedik, ráborul az árnyék a falvakra, a melyek rohanva tűnnek el a vasut mellett. A kis házikókban kigyúlt, meg elaludt a lámpafény. Szomorú gondolatokat keltettek a mesterben ezek a kiháló fényugarak. Fáradtan tért vissza a kupéba.

Bajorországon keresztül leverten feküdt a vasuti kocsiában. Münchenben kiszállott egy perczre, kezét szorított a művészekkel, a kik kijöttek üdvözlésére s szomoru tréfával mondta:

— Ki tudja, látjuk-e még egymást? . . . Az öreg zsidók Jeruzsálembé kívánczok, mikor a vég elközeledtét érezték . . . Én is haza vágyom. Haza, magyar földre . . .

Ebéd után megint kedvre derült. A terveiről beszélt, hogy mit csinál majd itthon. Wlassics haza hívta, hogy a magyar művészi élet irányadó középpontjává tegye. Hálával, szeretettel beszélt a miniszterről, a ki szive legszébb vágyát valósította meg.

Bécsben két napot időzött. Epen *Tilgner* temetésére érkezett oda. A magyar származásu szobrász halála belefészkelődött Munkácsy lelkébe. Egész éjjel nem tudott aludni; mind csak *Tilgnerrel* foglalkozott.

Másodnap meglátogatta őt *Dóczy Lajos* és elvitte a képtárba, a hol a mester a plafon freskóit akarta megnézni. Az igazgató be akarta mutatni az egész képtárat. Szórakozottan nézett egy-két képet, azután elöntötte fejét a vér és fuldokolva sürgette:

— Ki innen . . . Ki akarok menni!

Elindult Budapestre. Az első napokban rosszul lett, ágyba kellett feküdnie. Magához hívatta *Rákosi Jenőt*, *Berczik Árpádot*, hosszasan szorongatta kezeit és kérte őket, öleljék meg. Mintha attól félt volna, hogy már mennie kell az örök sötétségbe és abban reménykedett, hogy visszatarthatja azoknak az ölelése, a kik őt nagyon szerették.

Az első halott.

Hiába volt minden orvoslás. Az időszakos javulást fokozatos és állandó rosszabbodás kísérte. És a mester érezte az enyészet közeledtét: nyugodtabb perczekben egyre bucsuzott emlékeitől, terveitől.

Nagyon társaságban már nem tudott megmaradni; elvesztette önuralmát, izgatta a sok ember, a beszéd, szédülés fogta el. Viszont az egyedülléttől is irtózott. A *Földvály-család* körében néhányszor nagyon jól érezte magát s *Benczurt* is nagyon szerette maga mellett. Vele több estét töltött el pihentető nyugalomban.

Nem soká tartott mindez. Itt hagyta a hazai földet, szanatoriumba vitték és azután elkövetkezett rohamosan a katasztrófa. Bealkonyodott az életének. Sötétség szállott reá, sűrű, fekete sötétség, nem látott többé . . .

Es aztán kitört rajta az örület dühe. Az nap meg akarta fojtani az inasát. Már akkor vége volt. Még élt hosszú hónapokon által, de már a halálé volt. Nem hallottunk róla hirt, csak elvéve. Szomoru volt mindig. Tegnap megjött a legszomorubb: eljött az örök éjszaka, a megsemmisülés, a halál.

Endenichben kiterítve fekszik. Pihen érzéstelenül, már nem fáj neki semmi. És hazajön az idegenből, az anyaföld porában térni örök pihenőre.

Az utolsó tervek.

Már beteg volt a mester, ecsetje nehezen fogott, de még tele volt tervekkel, álmokkal. Hazafelé készült, hogy *Honfoglalás* és *Ecce Homo* után itthon folytatva művészi pályáját, de úgy érezte, hogy távozásban hálával tartozik még annak a másik otthonának, a melyben java életét eltöltötte, legszebb, dicsőségét aratta ő az idegen, az ismeretlen magyarság fia, a ki ott kint is magyar maradt a szívével és az ecsetjével.

Két művet akart a francziának áldozni. *Jean d'Arc*-ról és *Buonaparta Napoleon*-ról tervezett egy-egy nagy képet. Napoleont sokszor látta maga előtt úgy, a hogy megfesteni akarta: a nagy világhódító átadja annyiszor győzelmes kardját az angol hajós kapitánynak.

Gyakran beszélt erről a tervéről; beteg lelkének szomoru melankholiájával sokat foglalkozott evvel a szomoru, lomondással teljes képtervvel.

Már-már közeledett az idő, hogy hozzáfogott a munkához. De ekkor közbejött a betegség, a sorvadás, a nagy, mindent elborító sötétség . . . A francziáknak nem festett már semmit a nagy mester.

Az orvosok kezében.

Malonyai Dézső, a ki Munkácsy közvetlen közelében élt, írja:

Megkértem *Bercziket*, nézesse meg a mestert orvossal, mert félek, hogy párisi orvosai tulságosan biztatják, s a veszély talán imminensebb, mint gondolnók. Persze, feltűnés nélkül kell ezt csinálni, hogy fel ne izgassuk Munkácsyt.

Másnap *Bercziknél* ebédre volt hiva, s ez volt az alkalom, hogy az orvossal összehozzuk. Az orvos a legkitűnőbb férfiú volt a maga munkájában: *Laufenauer dr. Berczik* értesítette őt a helyzetről. Abban állapotok meg, hogy teljesen a véletlen színezetet adják a találkozásnak. *Laufenauer* az ebéd folyamán megfigyeli a mestert, beszédét, magatartását s így irányítjuk a beszédet, hogy Munkácsy panaszkodjék kissé. Erre majd azt az ajánlatot tesszük neki, hogy épen jó, itt van egy orvos, őt megkérjük, vizsgálja meg és a millenniumra nekünk okvetlenül gyógyítsa meg. Mert mi ő vele parádézni akarunk.

Mindez így is történt. A tudós professzor egy szóval, egy mozdulattal sem tett többet annál, a mi természetes. Csak annyit foglalkozott Munkácsyval, a mennyivel Munkácsynak első találkozás alkalmával is tartozik akárki.

Ebéd előtt a beszélgetés folyamán átment *Laufenauer* a szomszéd terembe és közölte velünk az aggasztó tüneteket. Azután asztalhoz ültünk. Soha zseniálisabban megejtett konzultációt, mint a melylyel ez ebéd alatt *Laufenauer* remekelt. *Berczik Árpádné* pompás konyhája szolgáltatva az apropóst a szokásos alapkérdésekre, mint az emésztés, alvás, étvágy stb. Különböző érdekes reminiscenciák felidézése alkalom volt memoriabeli állapotának vizsgálatára. A napi eseményekről, a közelgő millenniumról mondott véleményeiből és megjegyzéseiből szedte össze *Laufenauer* mindazt, a mire a mester lelki állapotának megítélésében szüksége volt. — És az volt a legszemlemezőbb ebben, hogy Munkácsy ettől a beszélgetéstől egészen felvidult. És nekünk látnunk kellett, hogyan mulat azon, a mi olyan nagyon szomoru dolog.

Szinte egészen a maga ötletéből kérte fel *Laufenauer*t, hogy vizsgálja meg.

— Nagyon szívesen, amikor rá ér ön, mester — felelte *Laufenauer*. — Azt hiszem, főképen a gyomrot kell rendbehozni, azután pihenést rendelünk és minden jól lesz.

Utóbb Munkácsy szeretettel mondogatta:

— Az a jó *Berczik*! Mennyire hálás vagyok neki, hogy összehozott *Laufenauerrel*.

Másnap felkereste *Laufenauer*t dolgozó szobájában. A professzor összevonta ajtaján a függönyöket és könnyed, bizalmat gerjesztő hangon kezdte meg a konzultációt. Inkább vonzó, érdekes beszélgetés volt ez. Látszólag észrevétlenül hagyott *Laufenauer* minden feltűnő dolgot; megütközés nélkül siklott át a legsúlyosabb szimptomákon.

Munkácsy ott állott az orvos mellett. Erős, hatalmas alak még mindig, mint viharban edzett tengerész. *Laufenauer* szikár, vékony alakja mellett még jobban kiemelkedett a mester általa formája.

— Ez a konstrukció elég lesz még egy

félszázadra, — biztatta mosolyogva. — Emelje fel a karjait kedves mester!

Munkácsy e pillanatban megingott, s ha *Laufenauer* fel nem fogja, elesik.

— Köszönöm, — suttogá egyszerre összetörtén Munkácsy.

Az orvos kérte, hogy lépjen néhányat. Nyitott szemmel, — mert behunyt szemmel, jól tudta, teljesen bizonytalan lett volna.

— Így mester, — szolt az orvos és Munkácsy elégedetten sóhajtott:

— Ez hát menne még.

Azután a térdreflexeit vizsgálta. Bizony ott már minden a betegségre vallott, a nagy, a legyőzhetetlen betegségre. Hanem azért biztató volt minden szó, a mit a betegnek mondott.

A mi a gyógyszereket illeti 24—40 centigram jodnartiumot kapott naponta, a beteg és 15—15 csepp narkotin tincturát. Az első célja volt, hogy a felszívódást elősegítse, a második az agy körüli lobosodást szüntette a véretek összehúzása által. Ezekhez járult hideg fejtörögatás, bromodat és masszázs. Dietát sem tartott, szeszes italoktól el volt tiltva.

A nemzet halottja.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter Bécsből intézkedett, hogy *Munkácsy Mihály* holttestét hazahozzák s Budapestre temessék el.

Az előkészület már is nagy arányokat ölt. A kultuszminiszteriumban *Zsilinszky Alantó* kár meghívására ma délelőtt a közélet s a sajtó előkelőségei értekezletet tartottak a felett, hogy Munkácsy a nemzet halottjának tekintessék s államköltségen temettessék el.

Halmos polgármester a főváros tanácsának holnapi ülésén előterjesztést fog tenni a fész-sirhely ügyében.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

* *Slaviansky Nadina* hangversenye. A szép *Nadina*, ki egykor tekintélyes külsejt, nagyszakályos apjával járt Aradon, tegnap önálló társulatát hozta el ide. A „Fehér Kereszt” nagyteremben folyt le a hangversenye, mely bizony több közönséget is megérdemelt volna, ha nem is éppen annyit, mint az egykori orosz énektársulat. De hát annyian se jöttek el, amennyire a szép *Nadina* és emberei rászolgáltak, lévén enyhe fuvallatos május elseje, mikor a parkban, meg a kávéházi terraszokon sokkal jobb az élet, mint a hangverseny-teremben. A főpróbával kezdte az énekkar vezetőjét *Slaviansky Nadina* kísérte a közönség. A lenhaju, leányos orosz nő hatalmasan megasszonyosodott, ért most is szép. Ő vezette különben az énekkart, melyben két dolog volt feltűnő: a remek *basszus*, meg azok az apró gyerekek, kik csak a hatás kedvéért állottak ott és hang nélkül mozgatták a szájukat. Némelyik még a szemét is lehunyta, talán el is aludt a néma éneklésben. A közönség sokat tapsolt az énekeseknek, ugyszintén az eredeti hangszereseken játszó *balala* zenekarnak. Legjobban tetszett az *Ej Uchnem* című ismert dal, melynek elhaló hangiaival ért véget a hangverseny.

A tordai pénzhamisítók.

(Ujabb fordulatok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 2.

A kolozsvári és tordai tizeseket hamisító szövetkezet bünének eddig teljesen összekuszált számai kezdenek kioldódni. A tordai ügyészség, mely a vizsgálatot vezeti, nem kapta még ugyan teljesen tiszta és világos képét az ügynek, de felfedezett kiinduló pontokat, melyeknek nyomán haladva megkezdheti az intenzivebb vizsgálatot. A letartóztatottakat részben már kihallgatták s ezek egyike nagyfontossággal bír, beismerő vallomást is tett, mely-

ből kifolyólag nagyobb értékű hamisított pénz került a hatóság kezébe.

Közismeretű, hogy *Fenyvesi* Emil és *Pásztóhy*, nem sokkal elfogatásuk után töredelmes vallomást tettek, mely ha teljesen nem is érdemel hitelt, de részben való. Az ő beismerésükre tartóztatták le az összes elfogottakat, köztük *Páska* Simon alsó-szolcsvai körjegyzőt, postamestert és anyakönyvvezetőt is.

A bíróság *Páskának*, mint intelligens embernek vallomásától igen sokat várt. Ép ezért, a többieket megelőzőleg, ma őt hallgatták ki.

A kihallgatást *Borzsovay* Réia tordai vizsgálóbíró vezette. *Páska*, dacára annak, hogy igen sok pozitív és kötségbevonható adat szolgált ellene és bűnössége mellett, mindent a legkövetkezetesebben tagadott. Végre belátva, hogy ez mindent visszautasító tagadása később terhelő adának fog betutódni, remegő hangon, alig hallhatólag megszólalt:

— Jól van, *Nem tagadom tovább, bűnös vagyok.* Vallani akarok.

Borzsovay intett neki:

— Végre! Ez csak az ön előnyére válik.

A bűnös körjegyző beismerése elején elmondta azokat a már ismert részleteket, melyek a tizesek mikénti készítésére vonatkoznak. Ezek után érkezett vallomásának legnagyobb fontossággal bíró, és ezideig még ismeretlen részéhez:

— Körülbelül tíz nappal ezelőtt érkeztem *Szebenből*, a hol magán természetű ügyeim miatt voltam, ide *Tordára*. A zsebemben nagy értékkel bíró hamisított tizesekből álló összeg volt, melyet *Csongvay* Béla földbirtokostól kaptam, avval a meghagyással, hogy feltűnés nélkül és óvatosan értékesítem. Hogy mennyi volt magam sem tudom, mert nem találtam alkalmat megmérni. Aztán, hogy...

Utközben megtudtam, nagy rémületemre, hogy a *Csongvay* által hónapokkal ezelőtt forgalomba hozott tizesek némelyikéről utólagosan kiderült, hogy hamisítottak, s ebből kifolyólag a hatóságok, bár sem személyeket nem ismertek, sem nem rendelkeztek a legcsekélyebb áruló adattal, titokban nyomozást indítottak, egy még csak sejtett pénzhamisító szövetkezet ellen.

Megijedtem. Tudtam, hogy a mi társaságunkba, annyi általam részben nem is ismert ember van beavatva, hogy egyesek legkövetkezőbb óvatossága mellett is, játszva kiderülhet bűnösségünk.

Mindezeket meggondolva elhatároztam, hogy megsemmisítem a nálam levő és *Csongvaytól* kapott pénzt. Leszállva *Tordán* a vonatról, felkerestem a főtéri Központi szállodát. S itt kivéve zsebemből a több ezer forintot, eldobtam egy félreeső helyre.

A nagy meglepetést keltő fordulat után közvetlen, *Borzsovay* megtette az intézkedéseket. Maga mellé vette *Szilágyi* és *Balog* rendőrbiztosokat, továbbá a megfelelő munkásszemélyzetet s elmentek a Központi szállodába, hogy a jelzett helyen megkeressék a bedobott pénzt. Pár percig alig múlt el s a *Páska* vallomása igaznak bizonyult. Megtaláltak két-háromszáz forintot tizesekben.

Érdekes, hogy ép a hivatalos eljárás alatt hajtattott be a szálloda kapuján a *Páska* fiatal leánya, a ki valószínűleg hazulról érkezett, hogy börtönben levő apját, a kinek beismerő vallomásáról azonban még semmit sem tudott, felkeresse.

A *Pásztóhy* beismerő vallomása alapján elfogott, illetve letartóztatott *Segesváry* Sándor

asztalost a tordai ügyészség tegnap ideiglenességgel szabadlábra helyezte.

Pásztóhy *Segesváryt* előzetesen tett beismerése folyamán bűnrészességgel vádolta azt állítva, hogy nagymennyiségű hamis tizeset értékesített. Másodszori kihallgatása alkalmával azonban már így nyilatkozott:

— Bánom, hogy *Segesváryt* belekevertem a dologba. Ő neki csak mutattam pénzt, de azt is megsemmisítettük.

Aztán elmondta részletesen, hogy történt a dolog. Ő körülbelül tíz-tizenkétezer forint értékkel bíró hamis bankót vitt *Segesváryhoz*, s megmutatta neki. *Segesváry* azonban, a ki nyolcz-tíz évet már ült a fegyházban pénzhamisításért, s így teljes joggal mondhatta magát szakértőnek, mikor megnézte a hamisítványokat, gunyosan felkaczagott:

— Ostobák. Hiszen ezek olyan rosszul vannak csinálva, hogy a gyerek is megismeri. Ha azt akarod, hogy ne csipjenek meg, akkor tépd el mindannyit.

A vizsgálat *Tordán* napestig szakadatlan folyik. Szenzációs momentumok derültek ki, különösen az ügybe közvetlen érdekelt és a legmagasabb társaságból való személyekre nézve. Neveiket ez idő szerint még titokban tartják s az ellenük megindított nyomozást a legnagyobb óvatossággal teljesítik.

Hogy a szövetkezet összesen mennyit hamisított és hozott forgalomba, még máig sem tudják. *Fenyvesi* a maga részéről tizenhatezer forintot vallott be. Ennél azonban jóval többet készített *Csongvay*, a kinek beismerésétől függ tulajdonképen az egész ügy végleges kiderítése.

A mai nap folyamán a hamisító földbirtokosra, *Csongvay* Bélára az eddigieknél még súlyosabb bűnben való részesség gyanuja is béklyózt. *Borzsovay* kifolyólag elfogott, s az őt cselédembert, a kit avval gyanúsítanak, hogy *Csongvay* felbérélsére orgyilkosságot követett el.

Letartóztattak még egy *Placsintár* nevű fiatal embert is, a ki, a már börtönben ülő *Nagy* Máriának közeli rokona. A részleteket mindkét elfogatásról a vizsgálat érdekében a legmélyebb titokban tartják.

A vásárcsarnok ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

A vásárcsarnok ügyében beterjesztett kérvényt, — mint megirtuk — a tanács egy bizottságnak adta ki. A bizottság *Varjassy* Lajos gazdasági tanácsnok elnöklete alatt ma tárgyalta az ügyet s egyértelműleg a kérelem elutasítását hozta javaslatba. Az ülésről, melyen sok a közönség érdekebe vágó dolog került tárgyalásra, tudósításunk a következő:

Varjassy Lajos elnöklete alatt jelen voltak: *Sarlot* Domokos főkapitány, *Posgay* Lajos dr. főorvos, *Virágh* Lajos főmérnök, *Kristyóry* János, *Nesnera* Aladár, *Nikolits* Péter, *Hegedüs* László, *Glück* Károly, *Mittner* József.

Varjassy Lajos tanácsnok, megnyitva az ülést, bejelenti, hogy a tervezett vásárcsarnok ügyét a tanács a jelenlevő bizottságra bízta. Ezután felolvassa az ismert kérvényt s ennek a városi támogatást illető pontjait.

Kristyóry János úgy tudja, hogy a kereskedelmi testület is foglalkozott a kérdéssel s beható tanácskozás után azt tartotta előnyösnek a városra, ha a kérvény nem hagyatik jóvá. A szülő, mint a kereskedelmi és iparkamara ezidőszerinti elnöke, tiltakozik az ellen, hogy a *Szabadságtér*ről, hol számos üzlet van, a forgalom elvonassék. Érvelnek a vásárcsarnok mellett a közegészségügyi viszonyokra való tekin-

tettel is. A közegészségügyi viszonyokat illetőleg az a nézete, hogy olyan a felügyelet, mellyel semmi kívánni valót nem hagy. Ellenzi a vásárcsarnok felállítását.

Nikolits Péter felemlíti, hogy amikor a *Tököly-teret* rendezték, a háztulajdonosokat olcsó emeletes házak építésére kötelezték, azzal a biztatással, hogy a piacz oda kerül. Most méltánytalan dolog lenne a házigazdákat megfosztani a piaczi forgalomtól.

Sarlot Domokos főkapitány a mostani piacz közegészségügyét védi. Sikerült oda juttatni a dolgot, hogy az egyes áruk csoportokba osztva árúsíttatnak, s főképen egy csoportban vannak azok a cikkek, melyek tüzetes orvosi vizsgálatot igényelnek, így a levágott apró jószág aprólékok, paczal és efélék. Ezeket különben mind asztalon, s lehetőleg a por ellen, lebe ritva árúsítják. Hátra volna még a zöldségeknek asztalra való kirakása. Itt azonban az esetleges intézkedés veszélyeztetné azt a szerencsés körülményt, hogy a közönség első kézből kapja a zöldség feléket. A falusi népet asztalhoz szorítani, egyenlő lenne azzal, hogy üzereknek engedjék át a tért, mert vállalkozó emberek már a falvakban összevásárolnák az asztalra bibeledni képtelen falusiak áruit. Fokozottabban mértékben következnek ez be a vásárcsarnokban. A közönség is megsínylené ezt és a kevesebb számu, az árukat raktározva tartó üzertől jóval kevesebb helypénzt szedhetne a város. Azt is említi gyakran, hogy a vértanúk szobra körül a piacz a kegyeletet sérti. Erre nézve megnyugtatólag kijelentheti, hogy a miniszteri rendelet értelmében a napi piaczokon többé helyet nem kapó gyolcsosok, pántlikások és más ilyen áruk sok távozásával a piacz jóval kisebb lesz, úgy hogy a szobortól távolabb rakodhatnának ki. Így a kellő tisztelet is meg lesz és a város érdekét is megvédhetjük.

Mittner József Budapestet hozza fel példának. Ott a vásárcsarnokokkal keletkezett drágaság miatt a kishivatalnokok Budára költöztek, vagy pedig minden esetben propelle ren mennek át a budai piaczra.

Hegedüs László hozzájárul az előtte szóló véleményéhez, de még megjegyzi, hogy a tiszta rendőri és egészségügyi szempontból sem tartja megfelelőnek, ha a beadott terv szerint a Szer Pál-utca felé eső területet beépítik.

Nesnera Aladár úgy tudja, hogy az országban csupán Budapesten és Fiumében van vásárcsarnok. Egyáltalában csak ott van helyén, s az állandó az elárúsítás, azaz másodkézből jut a közönség az árukhoz. Aradon az szerencsés nincs így, s ha az árucarnokot felemelné bekövetkezik majd, hogy délelőtt 10 órakor már kivonulnak onnan a kofák. Ugy nem lenne fogása a terv ellen, ha a vásárcsarnokot várostól semmit sem várva, a külső piacz kurrenséül állítanák fel.

Posgay Lajos dr. főorvos szerint nem dolog a napirenden levő kérdés. Tervezték már az első árucarnokkal együtt is, mely sajnos néhányan áldozatai vagyunk. (Derült a száj.) Elvileg nincs a dolog ellen, de a város szempontjából nem tartja megfelelőnek.

Virágh Lajos főmérnök felemlíti azt a körülményt, hogy a vásárcsarnok, karzat együtt, csupán tízed része a Szabadság-tér *Tököly-tér* piaczainak. Nem is férhetnek a városnak megfelelő mennyiségű áruk s eshetik, hogy sokan nem is vásárolhatnak.

Varjassy Lajos utal arra a kárta, mely helypénz jövedelem csökkenésével a város érne. A két téren a boltok közül többet nem lehetne tartani, ha a piaczot elvonják, sőt a Török téren még a lakások is nagyban veszítene értékükből. Így a város közönsége a háztulajdonosoktól is megvédhetjük.

delemben és harmad osztályu kereseti adó jövedelmében is két szenvedne.

Glück Káoly sem tartja a város érdekének a vásársárnok létesítését. Ezzel előállana az a káros körülmény, hogy a közönség az aradi pizot keresné fel.

Varjussy Lajos tanácsnok konstatálva, hogy a bizottság egyhangulag nem helyesli a vásársárnok felállítását s kimondja a határozatot, mely szerint a kérelem nem teljesíthető.

Bácsék a fegyházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

Az igazságügyi palota kőlapos folyosóin a múltán kopogott végig május elsején két érdekes útnak a cipője. Még csak egy utjuk lesz, a mely ebből az épületből kifelé visz, de ma a lég várt, rég óhajtott szabadságra vezet az harem valamelyik fegyintézetbe.

Az aradi adóhivatali panama perének legkésebb elíteltjei, Bács Nándor és Scheinberger Mór vez. a két rab. A bohém természetű, a múlt adótárnok, meg a hirhedt birbli-vendég, kedden hirdették ki előttük a harmadbi-... a mely ellen-apellátá többé nincs. ... vonatnak fel a büntetőta-...

... az ut. Bács is, Scheinberger is meg vannak törve, megöregedve, alkonyodva. Most már nincs kedve humorizálni Bácsnak és mókázni az öreg Scheinbergernek. Lehorgasztott fővel ballagtak puskás őr kíséretében végig a folyosón. Scheinberger csak egyszer emelte meg a káját: a leánya előtt...

Odabent együtt ült a tanács: Fábian Lajos kir. ítélőtáblai bíró elnöklété alatt Földes os és Pogonyi Nándor dr. bírák, Domokos László kir. ügyész, mint a károsult kincstár képviselője és Seress Barna törvényszéki jegyző. A ügyvédek közül Rosenberg Károly dr., Reinhardt Mór dr. és Szalay Károly dr. jelenlétük meg.

Bevezették a vádlottakat. Bács már daróc ruhájában van, kemény szeges bakancsok a lábán. Scheinberger még a „polgári“ öltözködést viseli, a mely ugyancsak el van piszkolva. A vádlottak közül a puha, kétféle irányú vádlott kezelt egész a tenyérig le-... a puha barna kalapon nem látszik... elég alkalmat nyílt az öreg-...

... Géza is, majd Tenner Rudolf. ... két főalak mellé csendben, szót...

Az ítélethirdetési aktus rövid volt komolyan hallgatták mindannyian az ítéletet. A kir. ügyész, Bács Nándor büntetését le-... fegyházra. A hivatalvesztés tiz... Scheinberger 6 évi fegyházat kapott, Király Géza 3 év és nyolcz esztendei hivatalvesztést. Az ítélet 1900. márczius 23-án lép életbe, az 1895. október 5-én kezdődött vizsgálau fogsággal négy év kitöltöttnek vétetik. Tenner Rudolf büntetése egy évi és hat havi börtön, melybe egy hó és 15 nap vétetik kitöltö-...

Az elnök eáször is Bácshoz fordult:

— Megértette?

— Meg, könyögöm. Értén...

Majd Scheinbergert kérdezte meg. Az öreg egészen vont ki zsebből egy kopott bajusz-... s azzal hófehér rajszálait végigsimitva, ... szolt:

— Megértettem, nagyságos elnök ur, de már a kürtetés nagy részét halltam s az új... ény szerint...

— Ezt majd a királyi ügyészség intézi el — szakította félbe az elnök Scheinberger jogi fejtegetéseit, melyek a feltételes szabadságra vonatkoztak.

Ezzel az utolsó aktusnak vége volt. Mert már Scheinberger is megkapja a rabruhát s aztán őt is, Bácsot is elviszi a vonat a fegyházba.

Az ítélet kihirdetése után történt még egy érdekes jelenet.

Király és Tenner halasztást kértek, hogy a büntetést később kezdjék meg. Király agyge-renczbántalmakra hivatkozott, Tenner pedig arra, hogy sziv és gyomorbaja, azonfelül májtultengése van, ezek miatt pedig lehetetlen megkezdeniök ez idő szerint a büntetést. Tenner pláne két esztendei halasztásért folyamodott, ami hallatlan a büntető krónikában.

A törvényszéki orvos megvizsgálta mindkettőjüket s konstatálta, hogy nincs olyan bajuk, amely miatt a börtönben ülés reájuk életveszélyes volna.

Királyt is, Tennert is nyomban ott tartóztatták s most rabruhába öltöztetve, mindketten újból a börtönben vannak, hogy leüljék a ki-szabott büntetést.

A letartóztató végzést megfolyamodták ugyan az igazságügyi miniszterhez, de a folya-modásnak aligha lesz fogauatja.

A berlini találkozó.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 2.

Gyönyörű tavaszi időben, lázas sietséggel dolgoznak a berliniek I. Ferencz József, a magyar király látogatására. A hatóságok és magánosok valósággal versenyeznek abban, hogy a díszítésekben a magyar államiság kidomborítassék. Mindenféle magyar zászló, zászló-... először Berlinben ezuttal.

Legszébb a brandenburgi kapu és környékének díszítése. Itt Berlin város fogja üdvözölni az uralkodót. A diadalkapu remekbe készült művészi munka. A párisi téren három fiatal hölgy gyönyörű csokrot fog átnyújtani a királynak.

Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet csütörtök este Stürgl gróf katonai attasé kíséretében Odera-Frankfurtba utazik. Itt fogadja pénteken a királyt s vele utazik Berling. A nagykövetség tagjai, Szögyény neje és leányai a potsdami pályaudvaron fogadják az uralkodót.

A nagykövet palotájában pénteken családi ebéd lesz, melyen a király és a királyi ház legközelebbi tagjai vesznek részt. Ugyanakkor Bülow külügyminiszter Goluchovski gróf tiszteletére ad ebédet, melyen Szögyény is megjelenik.

Szombat este a színházban diszeloadás lesz, utána a nagykövethél ebéd. Ezen újból részt vesz a király és kísérete, valamint a díszszolgálatra beosztott tisztek. Ebéd után királyunk az osztrák és magyar egyesületek elnökségét fogadja.

A Vossische Zeitung mai vezércikkében a király berlini utjáról ír és többek között a következőket mondja:

A Berlinben jövő pénteken lezajló örömmünnep a legfenköltebb és legnemesebb embernek szólnak, kit a sors oly sokszor sujtott kegyetlenül. Szól annak az ország fejének, melylyel a német birodalom szorosán egybe van fűzve és szől a királyi venlégnek, aki a német uralkodó háznak a régi barátság megerősítése által a béke fentartásához hozzájárulni kíván.

A berlini magyarok — mint megirtuk — arra kérték Berlin város főkapitányát, hogy a király bevonulása alkalmából nekik is jelöljön meg egy helyet az utirányban. Mint értesülünk a főkapitány ma a magyar kolónia számára a párisi tértől, a brandenburgi kapuvárta irányában jelölt ki helyet.

Mint Berlinből táviratozzák, királyunk a német császár ebédjén két toasztot fog mondani. Egyikben megköszöni Vilmos császár üdvözlését és a fogadtatást, másikban a német trónörökösét élteti.

Májusi csillaghullás.

— Katonatisztek előléptetése. —

Arad, május 2.

A hadsereg rendeleti közlönyének most megjelent májusi száma a várvavárt májusi előléptetéseket tartalmazza.

Az ezeret is jóval meghaladja azok száma, kiknek részére május első meghozta a rég óhajtott rangemelést és mégis aligha fogja kielégíteni a hozzá fűzött reménykedéseket. A katonatisztek féltek is tőle, hogy ezuttal közvetlenül a fizetésfölemelések után, még aligha lesznek jó előléptetési viszonyok, mivel a nyugdíjazások az utóbbi időben csak gyérek voltak, ami pedig természetes akadálya az előlépésnek.

A főhadnagyokon kívül a többi rangosztályban csak szerényebb keretben történtek az előléptetések, kivéve még a katonatiszti orvosi kart, amelyben, mint előre megirtuk, kedvező volt az előhaladás, különösen a törzsorvosok között. Egynéhány altábornagynak tábornagygyá való kinevezése egyelőre elmaradt, altábornagygyá pedig mindössze kilencz vezérőrnagy lépett elő.

Aradra is hullt ezektől a csillagokból valami, de bizony nagyon kevés. Az összes fegyvernemekben alig egy-két előléptetés történt, mint azt alábbi közleményünk tanúsítja.

Vezérőrnagygyá lépett elő Lehmann Vincze ezredes, a 34-ik gyalogdandár új parancsnoka, továbbá fekete-ardói és nagy-tamai Meyer Guido ezredes, nyitrai honvéd dandárparancsnok, ki tavaly az aradi csász. és kir. 33-ik gyalogezred parancsnoka volt.

Őrnagygyá lépett elő Dobanovacskey István 29-ik gyalogezredbeli első osztályu százados, ki a csász. és kir. 33-ik gyalogezredhez helyeztetett át, továbbá lindenblüchi lovag Rainer Gyula, áthelyezve az 1. számú huszárezredtől az aradi Hadik-ezredhez.

Első osztályu századosá lépett elő Tanczos Gábor 2. oszt. Hadik-huszárezredbeli százados (beosztva a vezérkarhoz) és thurnlacki Garzaróli Gusztáv csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli 2. oszt. százados.

Másodosztályu századosok lettek: sachsen-thali lovag Gosko Emil főhadnagy, ki az aradi háziezredtől már tavaly a 25-ik gyalogezredhez helyeztetett át és báró Metzger Gyula 33-ik gyalogezredbeli főhadnagy, ez utóbbi áthelyezve a 43-ik gyalogezredhez.

Főhadnagy lett a 33-ik gyalogezrednél Marich Jenő hadnagy.

Hadnagygyá lépett elő ugyancsak a 33-ik gyalogezredben Nagelholz Vilmos hadapród-tiszthelyettes.

A m. kir. lótenyésző intézetek katonai osztályainál főhadnagygyá lépett elő Hajnyi Arthur mezőhegyesi hadnagy.

Másodosztályu százados-hadbíróvá lépett elő Kohov Ferencz 33. gyalogezredbeli főhadnagy-hadbíró; másodosztályu ezredorvossá ugyanezen ezrednél Grauer Baruch dr. főorvos.

A m. kir. lugosi 8-ik honvédegyalozrednél a következő előléptetések történtek:

Alezredessé lépett elő *Fabritius Győző* őrnagy.

Másodosztályú századossá a következő főhadnagyk: *Schramek Ferencz*, *Krompaszky Ede* és *Hutschkó László*.

Hadnagygyá: primóczy *Szentmiklóssy Sándor* hadapród-tiszthelyettes.

Törzsorvossá lépett elő *Klein Simon* dr. I. oszt. ezredorvos.

A tartalékban főorvossá lépett elő *Borsos Béla* dr. segédorvos a nagyvárad 4-ik honvéd gyalozrednél.

Hir szerint *Pacor Vilmos* altábornagy, a II. honvédkerület kiváló parancsnoka, közelébb nyugalomba megy. A 3. honvédhuszárezred volt parancsnokának, tövisi *Rácz* huszárezredesnek nyugalomba vonulásáról is ad ma hirt a katonai hivatalos lap. Az ezredes kérelmezte, hogy nyugalomba helyeztessék és Ő felsége megadta az engedélyt.

Végül megemlítjük, hogy a király II. oszt. századossá léptette elő bulcsi *Jankó Kocsárd* vezérkarhoz beosztott csász. és kir. főhadnagyot, szolgálati alkalmazásban a m. kir. honvédségnél.

Szocialista népgyűlés a városháza udvarán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

Május első napját nem engedhették az aradi szocialisták elsuhanni, anélkül, hogy egy kissé ki ne beszéltek volna magukat. Ez a nekik szükségszerű dolog meg is történt népgyűlés formájában a városháza udvarán.

Délelőtt fél 10 órakor vette kezdetét a népgyűlés, melyen mintegy százötvenen — jobbra asztalosok és gyári munkások — jelentek meg. A natoságot *Green Nándor* alkapitány képviselte, kinek kevés dolga akadt, miután a népgyűlés egy-két hevesebb mondatot leszámítva, teljesen rendben folyt le.

Elsőnek *Jankovics István* cipészsegéd szólalt fel és indítványozta, hogy *Baum Mór* cipészsegédet válasszák meg elnökül, jegyzőül pedig *Kriegléder Györgyöt*, ami egyhangulag meg is történt.

Az elnök megnyitva a népgyűlést, a megjelenteket nyugodt magatartásra, a szónokokat pedig tárgyilagosságra intette, majd bejelentette, hogy az első tárgy, mely május elsőjéről szólt volna miután erre a polgármester nem adott engedélyt, elmarad.

Az általános választási jogról beszélt azután *Gombos Ferencz* nagy hévvel. Egyszer annyira elragadta a tüze, hogy *Green* alkapitány, szavait osztály elleni izgatásnak minősítve, kénytelen volt beszédében megakasztani. *Gombos* arról beszélt, hogy az emberben, ki születése szerint egyforma lenne, mily nagy különbséget tesz a tőke. Ha jó a szegény ember a dologra, miért nem illetik meg a jogok is? — ezzel végezte beszédét.

Frankl Miksa a munkások helyzetét tárgyalta. Utalt a külföldre, hol a szocializmus sokkal jobban van szervezve, mint nálunk. Franciaországban szocialista miniszter is van már. Végül arra kérte hallgatóit, hogy pártolják a szocializmust.

Baum elnök zárszava következett ezután. Figyelmébe ajánlotta a jelenlévőknek, hogy a szocialista pártnak a parlamentben igyekezzenek helyet szerezni. Kérte őket, áldozzanak anyagilag is a szocializmus céljaira, mert bár a gyűjtés meg van látva, az adakozást nem gátohatja meg senki. Végre a szocialista

sajtót ajánlotta figyelmükbe s bezárta a népgyűlést.

A szocialisták ezután nyugodtan, csendben elvonultak

Halál a Zemplényi-kávéházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

A Zemplényi-kávéház terraszának délelőtti nyugalmas hangulatát, melyben az ilyen időtáj rendes vendégei, az alkuszok tárgyaltak csendesen a márványasztalok mellett, váratlan szenzáció zavarta meg május első napján. Nem kisebb dolog történt, mint hogy egy vendég meghalt a terrazon.

A 74 éves *Steinbach Mór* alkusz volt az oka a szenzációnak. Az öreg ur délelőtt 9 órakor hirtelen rosszul lett, mire a vele egy asztalnál ülő *Kohn* főkantor bement a kávéházba egy pohár vizért. Mikor kijött, ijesztő meglepetés várakozott rá. *Steinbach ott feküdt az asztal mellett, arcczal a földre borulva, eszméletlen állapotban.*

Gyorsan orvos után néztek s az éppen közelben levő *Polónyi Jenő* dr. érkezett elsőnek *Steinbach* segítségére. Az orvos injekciókkal igyekezett eszméletre téríteni az öreg embert, de hiába való volt, mire *Leitner Ernő* dr. kerületi orvost előhívták, már halva volt *Steinbach*.

A rendőrség részéről *Kovács Antal* rendőrhadnagy indította meg a vizsgálatot, melynek eredménye az volt, hogy az öreg alkuszt szív-szélhűdés érte.

Steinbach halála minden ismerősét meglepte, olyan viruló egészségnek örvendett. Senki sem emlékezik, hogy csak valaha is beteg lett volna a piros arcú öreg. Tegnap sem panaszkodott semmi bajról s egy perc alatt végzett vele a halál.

Steinbach állott az *Inkei*-családdal. Atyja, *Steinbach Sámuel*, igen gazdag ember volt s előkelő szerepet vitt úgy a társadalmi életben, mint az izraelita hitközségnél. A hirtelenül elhunyt *Steinbach* nem élt igen fényes viszonyok között, egy szobája volt csupán, melyet *Weisz* női szabótól bérelt. De azért nem volt elégedetlen sorásával s derűlten üldögélt naponta a Zemplényi-kávéházban, melynek ő is törzsvendége volt, s hol a végét is érte.

HIREK.

— **Fejedelmi vendégek Kisjenőn.** Ma érkeztek meg Kisjenőre *József Ágost* főhercege nevével, *Auguszt* főhercegeasszonyával és *Fülöp* orleansi hercege szintén a nevével, *Mária Dorottya* főhercegnővel. Az előkelő vendégek kíséretében voltak *Szmercsányi* altábornagy nevével, aki *Auguszt* főhercegnő udvarhölgye és *Emódi*, az orleansi hercege titkára. Az ünnepies fogadtatás a fejedelmi vendégek határozott kivánságára elmaradt. Megérkezésük után a magas vendégek mindjárt vadászatra indultak külön-külön. *Auguszt* főhercegnő ma nem vett részt a vadászaton, hanem a kastélyban maradt, az ut fáradalmait kipihenni. Kiült a kastély verandájára és képes levelezőlapokat írt. Délután közös ebédre gyűltek a kastélyban.

— **Magyar miniszterek Bécsben.** Bécsből táv-íratozzák, mai kelettel: *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap ideérkezett. A király ma magánkihallgatáson fogadta *Szell Kálmán* miniszterelnököt, a ki élet után visszautazott Budapestre.

— **Ebéd a püspöknél.** *Gollis József* gör. kel. román püspök a zsinati képviselők ülése letére ma újból ebédet adott, amelyen részt vettek *Hamsea Agoston*, *Mangra Vazul*, *Pap János* protosincellusok, *Beles Vazul*, *Hannay Vojk*, *Gurban Konstantin*, *Pap* és *Popovics* esperesek és dr. *Oncu Miklós*, *Lazar*, *Cosma*, *Ardelean*, *Marginean*, dr. *Ardelean*, *Micu*, *Russu*, *Zaslo*, *Botioc*, *Gavriette* s. püspök az ügyvédek, lelkészek és tanítók emelte poharát, a kik a zsinat denkát megköszönték. Dr. *Oncu Miklós*, *Lázár* és *Gavriette* feltek a toasztra lendületes szavakkal s a püspök egészségére, terveinek sikeres megvalósulására üritettek poharat

— **Az orosz czár Bécsben.** *Miklós* orosz czár tudvalevőleg tervbe vette, hogy nyár folyamán meglátogatja a párisi királyi állitást. Ma azt az érdekes távirato, hogy a czár Párisba menet, visszafelé jövet kiszáll Bécsben, meglátogatja királyunkat s a császárvároshat néhány napot.

— **Libits Adolf** kir. tanácsos, *József* főhercege jószágkormányzója, hosszú betegség után teljesen felgyógyult s ma Fiuméből elutazott Alcsuthra. A főhercege nem akarta ugyan engedni az utat, de mivel az udvari orvos megnyugtatta, beleegyezett. *Libits*nek a főhercege saját szalonkocsiját bocsátotta rendelkezésére.

— **A bolgár fejedelem és a zsidók.** *Erdősnánd* bolgár fejedelem *Ehrenpreis* dr. diakonistát rabbit, *Bulgária országos rabbijává* nevezte ki. *Midón* a rabbi ezt a kitüntetést személynél megköszönte, a fejedelem ezt az érdekes látkozatet tette előtte:

— Nagyon óhajtom, hogy az országban élő felekezetek közt testvér érzés legyen. A zsidók az ország érdekében egyenjogositást kívánnak.

A fejedelem végül megbizta a rabbit, hogy a *Bulgáriában* élő zsidók kulturájának fejlesztése érdekében készítsen jelentést.

— **A püspöki-helynök választás.** Május 5-én vagy 6-án lesz az aradi gör. kel. román zsinat legérdekesebb napja, melyen a nagyvárad püspöki helynököt fogják megválasztani. A választás már bizonyos, hogy a megválasztásra *Hamsea Agoston* protosyncellusnak kevés esély van. Legerősebb hivei, *Gall József* dr. püspöki helynök és *Mocsonyi Jenő*, a folyó évi zsinat tartamára szabadságotatásukat kérték, a mit a zsinat meg is adott, így *Metianu* érsek helynökül alig öt-hatan lesznek csak jelen a választásnál. *Gall* és *Mocsonyi* távollmaradása a választás pártiakban nagy konsternációt kelt.

— **A nagy államkölcson.** A képviselőház pénzügyi bizottsága, mint táviratilag jelezték, mai ülésén elfogadta a 120 millió koronás államkölcsonre vonatkozó javaslatot.

— **Május első.** A természet ujjászületésének ünnepét pompás idő kísérte. A tisztító égboltozatot bearanyozta a kelő nap szétterjedt fényes sugarával. A derűs idő derűs reggeli órákban sűrű tömegben vonult a szabadba, hogy a tavaszt a természet szívesen üdvözöljék. A városliget utait ellepte a közönség, fesztelen vidámsággal, leplezetlen jókedvel csevegve. Az új-arád gyermekzenekarok a cigány-zenekarok játka emelte a hangulatot. A természet egyébiránt megbeszélte a tavaszt és az ujjászületésének napját megvédte a felhők borujától.

— **Előléptetett tanárok.** A vallás- és közoktatásügyi mag. kir. miniszter *Szonky János* aradi állami tautóképző intézetének tanárainak a VIII. fizetés osztály 3. fokozatába léptette ki, *Urhegyi* Lajos gyűjtő iskolai tanárát pedig, jelen állomásán tartó meghagyás miatt

állami elemi tanítóképző intézeti segédtanárrá léptette elő, a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába való sorolással.

— **Hegedüs és a bécsi gyárosok.** *Hegedüs Sándor* kereskedelemügyi miniszter, mint Bécsből táviratozzák, ottani tartózkodása alkalmával több gyárossal tárgyalt, hogy állítsanak fel Magyarországon fiókokat.

— **Babes Vincze helye.** *Babes Vincze* gör. kel. román zsinati tag — mint már említettük — agg korára való hivatkozással a most folyó aradi zsinati tagságról lemondott. Babes a román egyházi és világi ügyekben a vezető férfiak egyike volt. A vingai választókerület választotta meg ellenjelölt hiányában, mert ellenfelei nem jelöltek senkit vele szemben. A zsinat tegnap a délutáni gyűlésben foglalkozott Babes lemondásával; agg korára való tekintetből tudomásul vette lemondását és új választást irt ki. Az érsek-pártik már is kandidálják *Ceonteat, Procát* és a többi elbukott képviselőt, de *Goldis* hiveinek győzelme itt is biztos.

— **Eljegyzések.** *Dobos Károly* dr. jegyet váltott *Frint Lajos* aradi ág. ev. lelkész bájos leányával, *Olga* kisasszonnyal.

Holtzer József helybeli kereskedő a napokban jegyezte el *Schillinger I. J.* Hódmezővásárhelyi tekintélyes kereskedő kedves leányát, *Margit* kisasszonyt.

— **Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi,** hogy *Beles János* aradi lakos ügyvéd, kir. közjegyzővé történt kinevezése miatt, az ügyvédeskedésről történt önkéntes lemondása következtében, az ügyvédi lajstromból kitöröltetett. Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Kállay Sándor* szarvasi lakos ügyvédet, Szarvas székhellyel, az ügyvédek lajstromába felvette.

— **Flórián-ünnep.** Flórián védszent tiszteletére május 3-án este 8 órakor a városi tűzoltó laktanyából való kiindulással disztakarodót, kivonulást és május 6-án délelőtt 9 órakor a Flórián-kápolnában isteni tiszteletet tart az aradi tűzoltóság.

— **A bajor király betegsége.** Münchenből táviratozzák: *Otto* király állapotáról tegnap este orvosi jelentést adtak ki, amely szerint április 21-én hasfájdalmak állottak be. Azután ezt mondja a jelentés: Alig lehet kétség arra nézve, hogy a mostani fájdalmak és a két évvel ezelőtt föllépett hematuria között összefüggés van. A dolgok mai állása szerint veseképződésről van szó a jobb vesében. Egyébiránt ő egészsége állapota kielégítő és nem ad okot aggodalomra.

— **Szerencsétlenül járt urinók.** Az első májusi mulatság, amelyet ma egy előkelő szegedi kaszinó rendezett a Maros partján, két urnósúlyos balesetével végződött. A hölgyek este kocsin indultak a városba, a kocsiban utközben lefordult a meredek töltés a bentülőket hanyat-homlok lehajította a víz alá. Az urinók egyike dr. *Faragó* orvosi főorvos neje csak könnyebb sérüléseket szenvedett, a másika azonban, *Kallner* pénzügyigazgató neje, veszedelmes rázkódásokat szenvedett, úgy, hogy csak hosszabb orvosi gyógykezelés után tért rövid időre eszméjére. Az eset városzerte nagy részvétet kelt.

— **Halálozások.** Részvételt vettük az alábbi gyászjelentést, mely *Szojka Béla* m. kir. honvédtábornagy halálát tudatja:

Id. *Szojka János* és neje született *Rudolf Leopoldina* a maguk és az alólítottak nevében is mélyen megtört szívvel tudatják minden rokon és barátok előtt *Szojka Béla*, m. kir. honvéd főhadnagy, 1900. évi április hó 30-án déli 12 órakor, életének 34-ik évében, hosszas szenvedés után Pancsován történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai május hó 2-án d. u. 4 órakor fognak a felső temető halottas terméből a családi sírkertbe örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő gyászmise áldozat pedig május hó 3-án d. e. 9 órakor fog a helybeli főt. Minorita atyák szentegyházában az egok urának bemutatni. Legyen a hant könnyű kiszemvedett porai felett! Arad, 1900. május 1. Böszörményi Gézané szül. Szojka Matild, Hendl Ödönne szül. Szojka Emma, Maresch Gyuláné szül. Szojka Juszt, Ifj. Szojka János, testvérei. Böszörményi Géza, Hendl Ödön, Maresch Gyula sógorai.

Löwenstein Hermann folyó évi május hó 1-én, életének 74-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor volt a Batthyányi-utczai gyászházban.

Teller Ignáczné szül. Wind Janette életének 70-ik évében, április 30-án reggeli 6 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése május 1-én d. u. 3 órakor volt a gyászoló család Szt.-Péter-tér 1. szám alatti lakásáról.

Morawski lemergi rom. kath. érsek — mint lapunknak táviratozzák — az éjjel meghalt.

— **A Holzspach cég csődben.** A kereskedelmi váltótörvényszék a *Holzspach* cég ellen, egy budapesti magánbankház feljelentésére, ma elrendelte a csődöt.

— **Kass Ivor báró és az akadémia.** A tudományos akadémia mai nagygyűlésén érdekes dolog történt. A *Bródy* féle alapítvány jutalomdíjának kiosztásánál a bíráló bizottság indítványát a nagygyűlés leszavazta. A díjat az alapítvány értelmében publicisztikai munka után kell kiadni. A bíráló bizottság *Kaas Ivor* báró művét tartotta legjobbnak — ő tudja, miért — s neki ítélte a jutalmat. A nagygyűlés azonban leszavazta a bizottság indítványát 18 szóval 4 ellenében. Miután a szabályzat értelmében a díjat ez évben ki kell adni, a döntést a novemberi ülésre halasztották. A többi nagy és mellékjutalmakat kiadták. A *Wahrmann Mór* féle jutalomban *Bezerédy Pált* részesítették a selyemtenyésztés körül szerzett érdemei elismerésül.

— **Szerencsétlenség vivás közben.** A prágai vivó klubban ma — mint lapunknak telegrafálják — vitörvívás közben végzetessé válható szerencsétlenség történt. *Pinkasz* tartománygyűlési képviselő és *Vanderbilt* mérnök mérköztek vitörrel. Vivás közben *Pinkasz* képviselő törének hegye letört és a hegyes vas *Vanderbilt* nyakába fúródott, súlyos sebet ejtve rajta. A szerencsétlenül járt mérnököt azonnal orvosi segélyben részesítették és sebet bekötötték. Orvosok véleménye szerint a beteg operációt kell végezni.

— **Új rend a pénzügyigazgatásnál.** Az aradi kir. pénzügyigazgatóság a nyári időre hivatalos óráit megváltoztatta a mennyiben május 7-től szeptember végéig reggel 8-tól, délután 2 óráig fog hivatalos órákat tartani.

— **A Hirschl-alapítvány.** *Hirschl* Zsigmond és neje szül. *Steinitzer Regina millenniumi alapítványának* kamatai egy Aradon lakó, szükölködő, munkaképtelen kereskedelmi irodai alkalmazottnak, ha pedig ilyen nem akadna, Aradon lakó szegény munkaképtelen egyéb kereskedési alkalmazottnak: utazónak, bolti segédnek, lévén kiadandók, felhivatnak mindazok, a kik a segély elnyerésére igényt tartanak, hogy folyamodásukat, f. hó 8-án délig az alólirt kamarai elnökségnél nyujtsák be. *Aradi kereskedelmi és iparkamara.*

— **Luzsénszky báró a burok közt.** Említettük, hogy *Luzsénszky* báró volt huszártiszt, a magyar képviselőház egyik tisztviselője, Transzválba utazott, hogy ott a burok ügyéért harcoljon. A báró ma életjelt adott magáról, levelet irt haza övéinek. Megírja, hogy van ott sok magyar, kik a legnagyobb lelkesedéssel — verik az angolt. Ő most az elandslaagteit táborban van, a hol oly derekasan viselte magát egy támadás alkalmával, hogy *Meyer* Lukács tábornok az egész sereg előtt megcsókoltta. Kapott már három sebet, de egyik sem veszélyes, inkább horzsolások azok. Egyébként Natalban még mindig drága az élet, egy kis üveg bor pl. 6 frtba kerül.

— **Kinos jelenet egy főuri esküvőn.** *Staal* orosz nagykövet leányának esküvőjén, mely a

londoni orosz követségi templomban folyt le, majdnem végzetessé válható jelenet történt. Midőn a menyasszony a vőlegény *Orlow-Davidow-Alexics* gróf karján az oltár elé járult, fátyola a kezében tartott gyertya lángjától tüzet fogott. A vőlegény lélekjelenetének köszönhető, aki az égő fátyolt lerántotta menyasszonya fejéről, hogy komolyabb következménye a dolognak nem volt és csak haja perzselődött meg egy kissé. A walesi herceg és *Roseberry* lord, kik az esküvőn jelen voltak, a szerencsés megmenekülés alkalmából szívélyesen üdvözölték az új párt.

— **Leégett falu.** Sajószentpéteren ma nagy tűz pusztított, melynek 31 ház, 35 méter magas let és sok szarvasmarha esett áldozatul. A leégett házakból kevés volt biztosítva.

— **Tömeges kivándorlás Amerikába.** *Upp* levelezőnk írja: A temesmegyei *Kisfalud* község zsellér és földmivelő lakói közül — köztük család, köztük *Zauner* Gáspár 20 hold földet lajdonosa, minden ingó- és ingatlan birtokait pénzzé téve, Amerikába készülnek vándorolni. Ez a jelenség a vidéken az első, és azaz inkább figyelmet érdemel, mert ezeket az emberek nem a nyomor és nélkülözés elviselhetetlen állapota készíti a kivándorlásra. Valószínű, hogy *lelketlen ügynökök* rábeszélése folytán határozták el magokat a nagy utra.

— **Merénylet egy aradi iparos ellen.** A város egyik élénk forgalmu utcáján tegnap majdnem végzetes kimeneteli merényletet követett el egy nő, aki a revolverrel akarta kényszeríteni egykori széptevőjét arra, hogy nőül vegye. *G. A.* asztalosmester három évig folytatott benső viszonyt *Koncsek* Borbálával, a ki pár hó előtt Lippára költözött. Tegnap bejött a harcias hölgy Aradra és az utcán találkozáván *G. A.* asztalosmesterrel, felszólította, hogy azok után, ami kettejük között történt, vegye őt feleségül. *G. A.* csöpp kedvet sem tanusított e felszólítás kivételére, mire *Koncsek* Borbála revolvert rántott és le akarta löni hűtlen kedvesét. A revolver azonban szerencsére csütörtököt mondott, úgy, hogy az asztalos, mielőtt ismételen ráfogta volna szeretője a revolvert, kicsavarta azt kezéből és az előjött rendőrnek átadta a bosszuálló hölgyet.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Ambrus Antal* ösztöndíjas művezető jelöltet az aradi állam. fa- és fémipari szakiskolához ideiglenes minőségű segédművezetővé nevezte ki.

— **Husz fok melegből — négy fok hideg.** Magyarországról tudvalevő dolog, hogy a hőmérsék itt rendkívül gyorsan változik. De még Magyarországon is párját ritkítja az az eset amiről Hegyközszentmiklósról ad hirt levelezőnk, Ott minap délután tavaszi derűvel sütött a nap és 20 fok volt a meleg. Egyszerre hűvös szél keletkezett, mely fekete felleget hozott. Villámlás, dörgés közepette hullott a sűrű, apró szemű jég. Éjszakára a hőmérő 20 fokról 4 fok hidegre szállott alá, s reggelre ercs dére lepte el a mezőt. Az emberek dideregve járkáltak s bámulva látták, hogy a távoli élesdi hegyek mind hóval fedték.

— **Fizessük az egyházi adót.** Az aradi ág. hitv. evang. hívek felhivatnak, hogy esedékes egyházi adójukat haladéktalanul a városházán fizessék be, nehogy kellemetlenségeknek tegyék ki magukat. *Az egyházi gondnok.*

— **A párisi szerencsétlenség.** A *Figaro* meginterwiewolta *Mátrayt*, a cement arme föltalálóját, a melyet a leszakadt gyalogjáró építésénél használtak. *Mátray* azt mondja, hogy a szerencsétlenséget csakis a gyalogjáró alatt végzett földásás okozta, a melynek következtében a pillérek megrendültek, úgy, hogy az alapvány összedőlt.

— **Felrobbant viharágyuk.** Nagy szerencsétlenség történt ma — mint tudósítónk táviratozza — Székesfehérvárott. Az ottani szállóhelyekben ma próbálták ki egy gráci és egy magyar gyár viharágyait a földmivelési miniszter kiküldöttjének *Braun* Oszkárnak jelenlétében. A gráci gyártmányul végezett kísérletek baj nélkül végeztek. A *Horváth* és *Farkas*-féle magyar gyártmány kipróbálása végzetes balesetet okozott. Az ágyuba helyezett puskapor valahogy felrobbant és szétvetette az ágyut. Nagy György gépész szemével állt vesztette és súlyosan megsebesült. Rajta kívül *Molnár* István, *Kiss* József és *Bende* Ferenc mezőőr szenvedtek súlyos sebeket. Könnyebben megsebesültek *Karikás* József és egy *Zádori* nevű fiú. Nagy és *Molnár* sebei életveszélyesek, felépülésük nem valószínű.

— **Betörés fényes nappal.** A Svábhegyen ma fényes nappal két suhancz betört *Várady* Antal villájába. Éppen odább akartak állani, midőn a majoros észrevette őket és elfogta a két betörőt.

— **Dulakodás a törvényszék előtt.** Ma délután hirdette ki Budapesten *Agorasztó* törvényszéki bíró a kir. ítélőtábla ítéletét *Carnigliotti* Vincze rovott multu olasz csavargó előtt, akit háromrendbeli templomi persely kifosztásáért csak nemrégiben ítélte el a törvényszék három évi fegyházra. Az ítélethirdetésnél tolmács gyanánt *Somogyi* Ede dr. szerepelt.

Miután a másodfoku ítéletet felolvasta az elnök s a tolmács révén azt akarta megtudni az elítélttől, hogy megnyugszik-e, vagy felebbez, *Carnigliotti* Vincze éktelen dühbe tört ki:

— Azt akarom tudni, miért ítéltek el? Addig az istennek sem megyek, míg ezt a törvényszéki elnök meg nem magyarázza nekem.

— Ön tudja legjobban, miért lett elfogva Sopronban s miért lett itt elítélve. Itt az a kérdés, megnyugszik-e a táblai ítéletben vagy sem?

Az elítél erre dühöngeni kezdett s telitorokból ordította:

— Azt sem akarják tudatni velem, miért ítéltek el! Addig nem megyek, míg ezt meg nem mondják.

Az elnök látva, hogy semmire sem megy a dühöngő emberrel, intett a börtönőröknek, távolítsák el a teremből. A két markos börtönőr erre megfogta s kiakarta vezetni, de *Carnigliotti* ellentszegült. Izgalmas, perczekig tartó dulakodás támadt erre az örök és a fegyencz között, aki emberfeletti erővel szakította ki magát azok kezei közül. Még *Farkas* teremőrnök is segíteni kellett, hogy kitudják vezetni a teremből a folyton szitkozódó embert, aki a hallgatóság felé fordulva kiabált segítségért.

Végre is kitudták s bevezették a fogházba, ahol rakoncziállan magaviseletéért azonnal fegyelmi büntetést mértek reá.

— **A hivatalvesztésre ítelt tisztviselők.** Előfordultak annak esetein, hogy a fegyelmi hatóság által hivatalvesztéssel büntetett törvényhatósági tisztviselőt más vármegye főispánja, nem lévén tudomása a hivatalvesztési büntetéséről, újra kinevezte tisztviselőnek, noha a törvény akként rendelkezik, hogy a hivatalvesztésre ítelt törvényhatósági tisztviselő a rendes tisztviselés bekövetkezése előtt újból meg nem választható, sem pedig ez idő alatt ki nem nevezhető. Minthogy az ily esetek csak akkor lesznek elkerülhetők, ha a főispánoknak a hivatalvesztésre ítelt tisztviselőkről tudomásuk van: fölhívta a belügyminiszter a főispánokat, hogy a midőn vármegyékben valamely tisztviselőt vagy segéd- és kezelőszemélyzeti tagot akár a fegyelmi hatóság, akár a büntető bíróság jogerősen hivatalvesztésre ítél, az ítélet rendelkező részének rövid kivonatát közöljék a többi főispánokkal, az eként tudomásukra jutott esetekről pedig valamennyien nyilvántartást vezettessenek.

— **Vörös május.** A tegnapi vörös május — a lapok jelentése szerint — úgy Párisban, mint a környéken nagyon csöndesen folyt le. Csak Haweben történt kisebb méretű rendzavarás a munkások gyűlésén, melyen 12 egyént letartóztattak.

— **Gyilkosság kártya közben.** Kellemetlen affér folyt le tegnap a váradvelencei mütrágyagyártelepen. Czigányok kártyáztak ott a ragyogó napfényben és nagy izgatottsággal nézték a kártyák járását. Később odavetődött *Hendre* Gligor is és azt akarta, vegyék be őt is a játékba. Elővett a zsebéből egy ezüst forintost és büszkén dobálta fel a levegőbe. A játékok azonban nem akarták őt bevenni. *Hendre* Gligor erősködött és heves szóváltásba eredt a játékokkal. A vitának az lett a vége, hogy *Hendre* Gligor pofonütötte a játékok egyikét *Varga* Jánosra, mire ez kirántott az övéből egy nagy kést és halántékon szurta *Hendre* Gligort. Ez eszméletlenül esett össze és este 7 órakor meghalt. Az ügyben a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Halálosvégü automobil kocsizás.** Bécsből telegrafálják, hogy a *Nesseldorf* és *Goblentz* közötti utvonalon ma halálos végü szerencsétlenség történt. *Kuhar* előkelő kereskedő többé-magával automobil kocsin kirándulásra indult. Egy utkanyarulatnál az óriási sebességgel haladó kocsit elfelejtette megfékezni, úgy, hogy az felfordult. *Kuhar* oly szerencsétlenül esett ki az automobil kocsiból, hogy szörnyet halt. Többi társa súlyos, de nem életveszélyes sebeket kapott.

— **Grófnő — tanárnö.** A bécsi egyetem filozófiai fakultásán ma tette le *Wartensleben* *Gabriella* grófnő utolsó szigorlatát a klasszikai filológiából, kitünő eredménnyel. A grófnő az első, aki a nők közül a filozófiai doktorátust letette. Zürichben és Heidelbergben hallgatta az egyetemet. A doktorrá való avatás a napokban fog megtörténni.

— **Gyujtogató malomtulajdonos.** Szenzációs eset történt *Dettán*. Mint egy távirat jelenti, ma rájöttek, hogy *Vaszilie* *Miloszláv* malomtulajdonos a saját malmát felgyujtotta. Tegnep égett le a 27.000 forintba biztosított malom, melyet ma kellett volna elárverelni. A csendőrség névtelen értesítést kapott, hogy a gyujtogató a tulajdonos volt s ezt a vizsgálat igazolta is. A leégett malom romjai között gyujtogatásra való kártyás kóczot találtak s hasonló leletró bukkantak *Vaszilie* lakásán is. A malomtulajdonost letartóztatták.

— **ungyilkos jogász.** *Hamburszky* *Jenő* budapesti szigorló jogász, mint telegrafálják, ma föbelvette magát. A jogászt, ki eperjesi születésű 24 éves ember volt, a boldogtalan szerelem vitte az öngyilkosságra.

— **Halál a fürdőben.** *Peregrényi* *Antal* 30 éves budapesti dunagőzhajózási tisztviselő hétfőn reggel többé-magával elment az üllői-uton levő *Gschvindt*-féle fürdőbe. Már valamennyien megfürödtek, s felöltöztek, csak *Peregrényi* maradt el közülök. Természetesen zörgetni kezdtek ajtaját s miután választ nem kaptak, a szolga a kabin ajtaját feltörte. Bementek a fürdőbe s ott találták *Peregrényi*-t a medencében halva. Valószínűleg szívszéllhüvés érte. Holttestét a bonczoló intézetbe szállították.

— **Pályázat kiházasítási jutalékokra.** Az „*Aradi izr. kiházasító egyesület*” mint minden évben, úgy az idén is több kiházasítási jutalékoszt ki szegény és erkölcsös hajadonok részére. Első sorban figyelembe vétetnek azon pályázók kérvényei, kik árvák és kiknek apja az aradi izr. hitközség bekebelezett tagja volt; másodsorban azok, kik nem árvák, de szegények és apjuk az aradi izr. hitközség bekebelezett tagja; végre harmadsorban azok, kik szegények és árvák, de apjuk az aradi hitközség bekebelezett tagja nem volt. Erkölcsi bizonyítvánnyal és egyéb szükséges okmányokkal felszerelt kérvények folyó hó 31-éig az alanti elnökséghez nyujtandók be.

— **Kétszeres rablógyilkosság.** Luzernből jelentik: *Richner* rapperswilli 59 éves kövező, a ki gyilkosság miatt egy izben már volt büntetve, meggyilkolta *Stocok* *Elizt* és bátyját *Gáspárt*. Mindketten már hatvanon túl vannak. A gyilkos egy furkósbottal ütötte le a testvérpárt. Kikallgatása alkalmával bevallotta, hogy a gyilkosságot 5 frank miatt követte el, mely összeget áldozatainak zsebéből vett ki.

— **Talált gyermekholttest.** Az aradi O-temetőben ma egy alig hét hónapos kis gyermek holttestére bukkantunk. A gyermek rongyokban volt burkolva s úgy feküdt a sírok között. A vizsgálatot megindították.

— **Kioszk-megnyitás.** A *Baross-parki* szép kioszkot május 1-én nyitotta meg annak bérelője, *Nagy* *Lajos*. A kellemes vendéglő terraszán késő estig nagy közönség ült s gyönyörködött a jó cigányzenében s az alant hullámzó közönségben. A kioszk ujon van berendezve, olcsók benne az étel- és italárak, a mi erősen hozzájárul ahhoz, hogy a forgalom élénk és tartós legyen.

— **Közismert** legolcsóbb bevásárlási forrás Aradon a *Porter* *Vilmos*-féle koronás áruháza, a Központi szálloda épületében. Remek választék minden cikkből, mindig friss, érdekes újdonságok. Utazó cikkek, dus választékban épp most érkeztek. Nyakkendők, nyakkendőtü, ingek, inggombok, sétapálcák, illatszerek stb. rendkívül jutányos árakon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* *Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Jubiláló egyesület.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

Az aradi izr. jótékony egyesület közgyűlése jubiláris-ülés volt. Hetven éve ugyanis, hogy ezt az egyesületet a szegény-ügy iránt lelkesedő emberbarátok alapították és az évek hosszú sorozatában nagy összegekkel áldoztak a jótékonyosság oltárán. Az egyesületnek célja szegénysorsu emberek segélyezése és árva gyermekek ruházása és ezen céljának mindenkor a legmesszebb menő határokig felett meg, melynek elismerése a mai jubiláris közgyűlésen kifejezésre is talált.

De, hogy mennyire felelt meg céljának, azt legjobban az ez évi jelentésből tapasztalhatjuk, melyet *Rosenberg* *Lipót* hitközségi főjegyző, az egyesület titkara olvasott fel.

E szerint az egyesület összes bevétele 3455 frt 34 kr. volt, kiadása pedig 2928 frt 32 kr. Pénztári készletként maradt tehát 527 frt 2 kr. Az alaptökének állása volt 1899. év elején 25468 frt 13 kr., mely ez évben 150 frttal szaporodott.

A jelentés felolvasása után *Deutsch* *Bernát* hitközségi elnök emelkedett fel és megemlékezve az egyesület hetven éves jubileumáról, meleg szavakban mondott köszönetet *Rosenberg* *Lipót* főjegyzőnek fáradhatatlan működéséért, aki az egyesület fejlődése és felvirágzása körül ötvenkét éve működik szakadatlanul és *Lustig* *Adolf* elnöknek az egyesület élén huszonhat éven át kifejtett áldásos és buzgó működéséért. Indítvány, hogy az elnöknek és titkárnak ezekért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék, egyhangulag fogadtatott el.

A számvizsgáló bizottság jelentését olvasták fel ezután, mely szerint a zárszámadások tökéletesen rendben találtak és *Walfisch* *Armin* alaptöke-gondnoknak és *Dietrichstein* *Bernát* pénztárnoknak a felmentvényt megadták.

Ezután a választásra került volna a sor, de a régi tisztviselőkart újból egyhangulag választották meg. Ezek a következők: *Lustig* *Adolf* elnök, *Deutsch* *Mór* alelnök, *Rosenberg* *Lipót* titkár, *Walfisch* *Armin* alaptöke-gondnok és *Dietrichstein* *Bernát* pénztárnok. A választmány tagjai lettek: *Assael* *Adolf*, *Deutsch*

Armin, Deutsch Bernát, Éles Ármin, Kohn S. N., Krönberger Mór, Moskovitz Izidor, Ottenberg Tivadár, Pollák Gyula, Pollák Vilmos, Schulhof Károly, Spitzer Ignác, Steiner Adolf, Wechsler Ede, Weisz Dávid és Weisz Sándor.

VAROS ÉS MEGYE.

Sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1900. évi május hó 9-ik napján d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A polgármester jelentése folyó évi április hóról. 2. Zemplén vármegye közönségének átirata az olaszborvám felemelése tárgyában. 3. Debreczen szabad kir. város közönségének átirata a szabad kir. városok állami teendők végzésénél felmerülő költségeknek az állampénztárból való megtérítése tárgyában. 4. Hont vármegye közönségének átirata a „Diák otthon” létesítése tárgyában. 5. A város köz-, letéti- és árvapénztárának folyó évi I. évnegyedi megvizsgálásáról szóló jegyzőkönyv. 6. Győr szabad kir. város meghívása a városi kongresszusra való megjelenésre. 7. A nagyméltóságú kereskedelemügyi magyar kir. minisztérium intévénye a magyar kir. államvasutak aradi állomásának kibővítése tárgyában. 8. *Lusztig* Andor és társai kérvénye vásárcsarnok létesítése iránt. 9. *Zemplényi* Sándor kérvénye a Kisköruti telken emelendő épület építési határidejének meghosszabbítása iránt. 10. *Fericsán* György kérvénye a közlegelőbeli 44. számú 5 hold, ifj. *Virágos* Istvánnak kérvénye a közlegelőbeli 3 számú 5 hold, *Virágos* Gergelynek kérvénye a közlegelőbeli 4 számú 5 hold és *Schene* Miklós és *Jung* Ferencz kérvénye a közlegelőbeli 26 számú 2 egész ⁴⁶⁶/₁₁₀₀ hold föld bérletének meghosszabbítása tárgyában. 11. A tanács jelentése az 1899. évi városi gyámpénztári zármérleg tárgyában. 12. A pénzügyi bizottság jelentése a csatornázási és vízvezetési berendezésekre az egyes háztulajdonosok által igénybe vett kölcsönök tárgyában.

Főjegyző helyett:

Lőcs Rezső,
aljegyző.

MULATSÁGOK.

(=) **A reálisták majálisa.** Május 23-án ünnepepel az öreg Csála-erdő, zöldbe borult fái alá fogadja újból az ifju életet, mely minden esztendő májusában ide vonul ki. 23-án az aradi állami főreáliskola rendezi majálisát, melynek tanári főrendezője *Palotay* Antal, míg az ifjusági rendezőség élén *Vass* Andor áll. Ez a diák-multság évek során át nagy sikereivel nyert jogot ahoz, hogy a Csála e nembeli vig napjai között a legelső, a legtavasibb kedvű legyen. A programm ugyanaz, mint az előbbi években: a délelőtti főképen a kisebb diákoké, délután pedig a tánczkör nagy fái alatt a a vörös karszalagos rendezők, meg a többi felső osztályosok élük át első szerelmi regényeiket.

(=) **Beszédek.** Az *Imbronyits* Menyhért vezetésével álló aradi szerb műkedvelők énekkara f. é. május hó 5-én a Vass-szálloda nagytermében jótékonycélú *beszédát* rendez. Kezdeté este 8 órákor. Belépti díjak: családjegy 4 korona, személyjegy 2 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem a templomnyezetet freskóinak megújítására, új képek beszerzésére és a kar szükségletére van szánva. *Illics* Arzen elnök, *Jankovics* György alelnök, *Kovincsis* Milos jegyző, *Ferdinánd* Demeter pénztárnok, *Puterits* Gávra vál. tag.

TANÜGY.

(=) **Vizsgálatok a főgymnáziumban.** Az aradi kir. főgymnázium igazgatósága tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az 1899—1900-ik tanévre bejegyzett *magántanulók* vizsgálatai június hó 5-én és 6-án fognak megtartatni. A VIII. osztály évrő vizsgálatok a kö-

vetkező rendben lesznek: május hó 7-én d. e. és d. után a nem kath. felekezetűek hittani vizsgálatai, május hó 8-án d. e. mennyiségtan és természettan, d. u. rom. kath. vallás, május 9-én latin-görög, május 10-én német-történet, május 11-én magyar bölcsészet, május 12-én görög pótló irodalom és rajz, d. u. torna. Az érettségi írásbeli vizsgálatok május hó 15—16. a szóbeliek június hó 4—6-án tartatnak.

SPORT.

+ **Az aradi atletikai klub** holnap, *csütörtökön* este társas vacsorát rendez a Millennium sörcsarnok külön termében. Az összejövetelt abból az alkalomból tartják, hogy a vívó kurzus véget ért s hogy a szép siker viszonzásául *Maione Vinczenz*ó vívómestert ünnepeljék. A társasestélyre, mely előreláthatólag olyan látogatott és vig lesz, mint e klub többi alkalmi összejövételei, az összes tagokat ez uton hívja meg a vezetőség. Kezdeté este 8 órákor lesz.

+ **A Meteor néppünnepele.** Az aradi Meteor kerékpárklub holnap, *csütörtökön* este 8 órákor értekezletet tart a Vass-kávéházbeli klubhelyiségben. Az elnökség az összes tagok megjelenését kéri, miután a klub néppünnepele ügye kerül tárgyalásra.

IDEGENEK ARADON.

— Május 2. —

Fehér Kereszt szálloda. *Feiger* Ódon huszárhadnagy N.-Kikinda. — *Débán* Jenő hadnagy Szeged. — *Bárony* Móritz bérlő Mezőhegyes. — *Ekstein* Arnold utazó Budapest. — *Leger* Gyula utazó Bécs. — *Tudler* József utazó Bécs. — *Stein* Emil utazó Budapest. — *Marolius* Miksa utazó Bécs. — *Henzler* Gyula utazó Bécs. — *Neuberger* Miksa utazó Budapest. — *Kohn* Sámuel utazó Budapest. — *Meltzer* Lőrincz utazó Bécs. — *Schwarz* Miksa utazó Budapest. — *Glogani* Andreics János bánya igazgató Petroszény. — *Tudescu* János tanár Lipca. — *Fischer* Armin utazó Budapest. — *Glauber* József utazó Bécs. — *Martens* Cézár igazgató Mezőhegyes. — *Fischer* Felix birtokos Buttyin. — *Rutkay* Károly huszárezredes Szeged.

Vass szálloda. *Leitner* József erdész Petris. — *Dozse* Emila magánzó Lipca. — *Hech* Sámuel utazó Budapest. — *Fuchs* Jaguva utazó Bécs. — *Lamberger* Samu utazó Budapest. — *Hajdu* Imre magánzó Turkeve. — *Balta* Dezső birtokos Battonya. — *Kirsch* Mór kereskedő Lipca. — *Dr. Popa* György szolgabíró Borossebes. — *Nestor* Romulus lelkész Csanád. — *Herskovitz* Ignáczné és leánya Zám. — *Grünberger* Sámuel utazó Budapest. — *Szerb* János lelkész Várada. — *Rokszin* Miklós lelkész Eled. — *Moga* Illés lelkész Rozogány. — *Goldis* László főgimn. tanár Brassó. *Schwarcz* Dávid utazó Budapest.

Központi szálloda. *Bader* Henrik igazgató Temesvár. — *Urban* Adolf igazgató Budapest. — *Dr. Szirmai* Richard ügyvéd Budapest. — *Dr. Papp* Jusztn ügyvéd Tenke. — *Dr. Duma* Flórián ügyvéd Nagyvárad. Erdélyi *Vincze* mérnök Budapest. *Dr. Réthy* László muzeumi őr Budapest. — *Tury* Gyula festő művész Budapest. — *Széchy* Károly főmérnök Budapest. — *Podvinez* Vilmos gyáros Budapest. — *Leplat* József lókereskedő Bécs. — *Strilicz* I. honvéd százados Pancsova. *Werkovits* N. szekerész Szeged. — *Schwarcz* J. állatorvos Szeged. — *Halmay* Mariu honv. főh. Pancsova. — *Zigre* Miklós ügyvéd Nagyvárad. — *Kohn* Simon utazó Bécs. — *Friedrich* Adolf utazó Bécs. — *Gross* Bertalan kereskedő Battonya. — *Weisz* Béla titkár Budapest. — *Kövesy* Jenő titkár Budapest. — *Pollatschek* Dávid utazó Budapest.

NAPIREND.

Május 3. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Sz. † megtafálása. — Protestáns naptár: Sz. † megtalálása. — Görög-keleti naptár (április 20.): Teodór. — A nap két 4 óra 24 perczkor, nyugszik 6 óra 57 perczkor. — A hold két 7 óra 46 perczkor, nyugszik 11 óra 22 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órákor 763.1 milliméter, délután 2 órákor 762.3 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órákor C° + 14.4, délután 2 órákor C° + 20.2. — Szél iránya és ereje reggel 7 órákor DK. 4, délután 2 órákor N. 5. — Felhőzet reggel 7 órákor felderült, délután 2 órákor többnyire borult, esik — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derült, száraz, hőkemelkedés.

Szabadságharozói emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8

órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsény-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Május 5. Körorvosválasztás Eleden.

Május 6. A tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtt 11 órákor. — A II. kerületi jótékonycélú fillér-asztaltársaság majálisa (Csálai erdő.)

Május 9. Városi közgyűlés délután 4 órákor.

Május 13. Az aradi kaszinó-egylet közgyűlése déli 12 órákor.

Május 15. Körorvosválasztás Pécskán.

Május 20. Az aradi és csanádi egyesült vasutak közgyűlése délelőtt 11 órákor. — Körállatorvosválasztás Csermőn.

Május 22. Az aradmegyei hitelegylet mint szövetke-rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órákor (Arad-csanádi takarékpénztár.)

Május 24. Az aradi waggongyári dalkör zászlószenteléssel egybekötött néppünnepele (Városliget.)

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, május 2.

A hűvös napokat száraz, meleg napok váltották fel, mely időjárás a legkívánatosabb is veteményeinkre, ha kis reményünket még táplálni akarjuk.

Általános a nézet, hogy tartós meleg időjárás igen előmozdítaná a vetések javulását.

A tengeri vetése miatt csak igen csekély volt a behozatal, alig néhány száz métermáza buza és tengeri került forgalomba, mely szilárd irányzat, jól tartott árak mellett kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

I-ső minőségű buza 7.40—7.50.

Középmínőségű buza 7.20—7.30.

Tengeri 5.05—5.10.

Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.

Arpa névleges jegyzés 5.50—5.60.

Zab névleges jegyzés 4.50—4.60.

Az irányzat enyhébb.

— **Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság** forgalmi kimutatása 1900. április 16-tól 30-ig. Személyszállítás 1900. április 16-tól 30-ig 21293 személy, bevétel 3997 korona 50 fillér, 1899. április 16-tól 30-ig 19922 személy, bevétel 3815 korona 60 fillér, 1900. jan. 1-től április 30-ig 141310 személy, bevétel 28161 korona 40 fillér, 1899. jan. 1-től április 30-ig 141503 személy, bevétel 27916 korona 60 fillér. Teherszállítás 1900. április 16-tól 30-ig 964830 klg., bevétel 1045 korona 56 fillér 1899. április 1-től 15-ig 1322100 klg., bevétel 1500 korona 48 fillér, 1900. január 1-től április 15-ig 7959410 kilogramm, bevétel 8605 korona 03 fillér, 1899. január 1-től április 15-ig 9736560 klg., bevétel 10084 kor. 02 fillér.

S z e s z ü z l e t.

— Május 2. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, tfinomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter $\frac{9}{10}$ beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázaanként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. máj. 2.

Magyar aranyáradék $\frac{40}{100}$	97.30
Magyar koronááradék $\frac{40}{100}$	92.80
Magyar arany $\frac{4}{100}$	101.—
Magyar ezüst $\frac{4}{100}$	99.75
Magyar keleti vasut	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	184.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	139.50
Osztrák papírjáradék	98.30
Osztrák aradék ezüst	98.30
Osztrák aradék arany	98.25
Koronááradék	98.25
1860-iki államsorsjegyek	136.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1760.—
Magyar hitelbank részvény	738.—
Osztrák hitelintézet részvény	731.25
Osztrák-magyar államvasut	642.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.25
Német birodalmi márka	119.30
London	242.90
Páris	96.55

Budapesti áru és értéktőzse.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 2.

Déltőzse. A buzakínát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Csendes irányzat mellett csupán néhány ezer métermása került forgalomba, alig tartott áron. A többi gabonaműek közül tengeri emelkedő, árpa szilárd, rozs igen szilárd.

Zárul 12 órakor:

Buza májusra	7.88—7.90
Buza októberre	8.07—8.08
Rosz májusra	6.95—6.6
Rosz októberre	7.03—7.04
Zab májusra	5.08—5.10
Zab októberre	5.38—5.39
Tengeri májusra	5.68—5.69
Tengeri júliusra	5.76—5.77
Repcze augusztusra	12.80—13.—

Zárul 4 órakor:

Buza májusra	7.98—7.99
Buza októberre	8.14—8.15
Rosz májusra	7.05—7.06
Rosz októberre	7.13—7.14
Zab májusra	5.07—5.08
Zab októberre	5.36—5.37
Tengeri májusra	5.69—5.70
Tengeri júliusra	5.76—5.77
Repcze augusztusra	12.85—12.95

Zárul 4 órakor: korona

Osztók hitelrészvény	731.50
Magyar hitelrészvény	738.—
Leszámítóbánk részvény	495.—
Rima-Murányi vasmű részvény	617.75
Osztók-magyar államvasuti részvény	644.—
Közuti vasut	644.—
Városi villamos vasut részvény	332.—

REGÉNY-CSARNOK.**A kegyelmes úr unokahúga.**

Írta: Groller Balduin.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Radó Izsó.

(Folytatás.)

[3]

— Kegyednek nem szabad most felkelnie, — szölt Fridolin parancsoló hangon. — Roszszulléte csöpp veszélyel sem járt, de azért mégis egy negyedórát teljes nyugalomban kell eltöltenie. Ha most erőnek erejével fölkel, heves fofáját kaphat, mely nemcsak ma egész nap, de még holnap is kinozná kegyedet; holtan na, nyugodtan marad, nem lesz semmi baja!

— De a nagynénem . . .
— Nagynénje bizonyára a rajongásig szereteti kegyedet, s így — jól tudom — nem kívánja, hogy kegyed beteg legyen miatta.

— De talán valami baja esett, hogy nem keres fel?
— Oh, azt ne higye. Nagynénével soha sem szokott baj esni, ezt jól tudom!

Ella jóízűt kaczagott az oly határozottsággal kimondott „életigazság“ fölött. Habár nagyon szeretett volna ismét fölgrani, hogy néjének keresésére induljon, de a nyugalom és a kiállott izgalmak utáni biztonság érzete oly jól esett fáradt testének, hogy inkább ülve maradt.

Mig teljesen ki nem pihente magát — mondá Fridolin — addig egy tapodtat sem megyünk innen. En orvos vagyok, s bizonyos esetekben az orvos nagyobb hatalom a királynál is. Ez az eset áll fenn most is, tehát — maradjon ülve! Parancsol egy korty konyakot?
— Köszönöm, nem iszom. Már teljesen jól érzem magam.

— Azt látom. Arcszíne már teljesen viszatért. Már most, mint orvos befejeztem kötelességemet Ella kisasszony, de szerencsére nemcsak orvos, hanem homo sum, ember vagyok!
— Ez a czime Ebers egyik regényének is.

— Irodalmi ösmeretei előtt meghajlok Ella kisasszony de higye meg, az én regényem sokkal érdekesebb.

— Istenem, ha csak a néném már . . .
— A nagynénje? Ó rajta most nem segíthetek, előbb magát kell megmentenem. Legyen türelemmel Ella kisasszony, még csak tíz percig kell pihennie. Addig megtiltom, hogy fölkeljen. Most pedig mondja el, teljes nyugalommal, hogy tulajdonképen mi volt az mi annyira megijesztette Önöket? Szörnyen kíváncsi vagyok.
— Ah! az borzasztó volt. Egész kirándu-

lásunkat tönkre tette. A königsteini várat akartuk megtekinteni. Midőn a hegyi uton fölfelé haladtunk, a néném és én — ah istenem, ismét a nagynéném jut eszembe.

— Nos, csak maradjon szépen a magaslaton; és mi történt aztán?

— Ahogy ide fölértünk, rémületes ordítás ütötte meg füleinket. A néni azt mondá, hogy bizonynyal őrültet szállítanak a közeli őrütek házába. Halálra rémültünk és nem tudtuk mi tévők legyünk, mert a fülsiketítő ordítás mind közelebb ért. Vissza nem futhattunk, mert a kocsi, a melyben az az őrült, egyre közelebb ért és bizonyára utól is ér; így hát nem maradt más hátra, mint, hogy előbök induljunk. Félelmünk óriási volt. Egyszerre, mikor már egész közel voltunk egymáshoz, az őrült kisiklott őrzői kezei közül és utánunk rohant. Többre nem emlékezem. A néni hallottam még kiáltani, aztán elkezdtem szaladni, a hogy csak tudtam; hogy mily messzire és mennyi ideig tarthatott futásom, azt nem tudom. Csak akkor tértem magamhoz, midőn itt feküdtem ön mellett, a puha, selymes fiúben.

— Az isten nagyon kedvelhet engem — mondá Fridolin — hogy a betegeket a szó legszorosabb értelmében ölembé dobja.

— Oh, én oly boldog vagyok, hogy ön itt van, doktor ur — felelé Ella. Fejezze be szép művét és legyen segítségemre a néni felkeresésében.

— Az ön kipirult, rózsás arcza, arra enged következtetnem, hogy orvosi kötelességemet befejeztem. Ne gondoljon tovább az epizódra, felejtse el. Nos, és most keressük fel a nagynénit.

Az a kipirult, rózsás arc! Fridolin csak most nézte meg alaposan a leányt. Daczára, annak, hogy oly fiatal volt, mégis beletalálta már magát az orvos helyzetébe és a hol segélye igénybe vétetett, ott mindig az orvos szemével vizsgálódott, a kinek rendes szolgálatban figyelmen kívül kell hagynia esztetikai vagy egyéb subjektív érzelmét.

Most azonban, hogy kötelességének, mint orvos eleget tett, maga és a természet ellen vétett volna, ha emberi pápaszemét elő nem vette volna, hogy azon keresztül vizsgálja a leányt. És ahogy ily helyzetben megfigyelte őt, tudatára ébredt annak, hogy az égiek még is csak kegyeikbe vették akkor, midőn ily szép, kedves, angyali teremést vezettek eléje. Ez ideig még nem tudott megállapodásra jutni arra nézve, vajjon a szőkék, vagy barnák tetszenek-e neki jobban. Gesztenyebarnaszínü körszakála, ugyanily színü haja volt. És ezen körülménynek tulajdonítható az, hogy szentül meg volt győződve arról, hogy gesztenyebarna hajja nöbe soha sem tudna belészeretni. De vajjon a szőke, vagy fekete haj gyakorol-e nagyobb hatást reá, azzal mindeztideig nem tudott tisztába jönni. Most már el sem tudta képzelni hogy hogyan lehet e fölött még gondolkodni is. Egyedül a szőke az igazi és a fekete teljesen nélkülözölhető. De még a szőke hajsza sem elegendő; fölséges, kellemes alak, mint minő Ellaé, azok a kedves, őszinteséget eláruló kék szemek, rózsás arczszin és az az édes ajk — ezek nélkül mi volna a ragyogó, selymes aranyhaj? Tavasz, — ibolya és gyöngyvirág nélkül. Élet, — ifjúság nélkül! Semmi más!

— Nos, keressük fel nénijét — szölt Fridolin.

Elindultak. A kis erdőség, melyen keresztül haladtak, nem volt ugyan nagy, de arra mégis elegendő terjedelemmel bírt, hogy benne egy futó nagynénit keressenek. Hegyen-völgyön haladtak keresztül, anélkül, hogy élő nagynénire bukkantak volna. Ella pedig nem tudott felvilágosítást nyújtani semmiről sem. Találgatni kellett tehát, hogy a nagynéni merre menekült. Egy lovasúteg — gondolta Fridolin — ugy támadás, mint megfutamosítás idején, ha szabadon választhat, inkább rohan hegynek, mint völgynek. Hasonló feltevést menekülő nagynéninél azonban, nem kockáztathatunk meg. Sőt ellenkezőleg, inkább feltehető az, hogy egy menekülőfélben lévő nagynéni inkább völgynek, mint hegynek tart.

Ella e nyomós okokkal szemben nem ellenkezhett s így nyugodtan követte Fridolint. Ahogy leértek a kies fekvésü völgybe Ella a távolban megpillantott valamit, mely igen könnyen, kevéske fantáziával nagynéni lehetett volna. Fridolin azonban erősen bizonyitgatá,

hogy ő éppen az ellenkező irányban fedezett fel egy fénylő pontot, melyről inkább leri az a bizonyos nagynéniesség jellemvonás, mely az emberiség e nemének sajátja. Bizonyára az lesz az elveszett nagynéni — gondolá Fridolin. Amiben pedig ő nagynénit látott, az nem volt más, mint egy tovaroható — omnibusz.

Ilyenek a férfiak! És ilyen a világ!

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul.	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. a. 10.50
Soborsinon délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat délután 4.25	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv reg 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbeszig szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

Baross-kioszk.

Bérlő.

NAGY LAJOS.**Reggel 5 órakor nyitva.**

Kapható:

reggeli kávé 28 fillér.

Friss helybeli és fővárosi

NAPILAPOK.**Délután fekete- és oszonna-kávé.****Hideg ételek.****Fagylalt. ★ Jégkávé.**

Palaczkborok, sör, bor

minden mennyiségben.**Dlcsó árak. Pontos kiszolgálás.**

Számos látogatást kér

Nagy Lajos,
bérlő.**Vörös Vidor,**

ügyvéd.

1618

Lakását és irodáját**május hó 1-től**

Batthyány-utca 32a. szám alá helyezte át.

9—1900. k. p. v.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város központi választmánya ezennel közhírré teszi, hogy az aradvárosi választókerületben az országgyűlési képviselő választóknak a folyó évben összeállított, a jövő 1901. évben érvénnyel bíró ideiglenes névjegyzéke 1900. évi május hó 5-ik napjáig bezárólag a városháza tanács-termében közszemlére kitétetik s hogy ezen ideiglenes névjegyzék ellen a felszólalások, az 1899. évi XV.-ik t. cz. 151-ik szakasza szerint írásban a folyó évi május hó 5-től 15-ig; az ezen felszólalásokra szintén írásban tehető észrevételek pedig a folyó évi május hó 16-tól 25-ig, Arad szabad kir. város polgármesteri hivatalához nyújtandók be.

Kelt, Aradon szabad kir. város központi választmányának 1900. évi április hó 17-ik napján tartott üléséből.

Központi választmányi elnök.

251—900. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége mértékhitelítő hivatalánál az 1700 korona évi fizetéssel és szabadlakkal kapcsolatos mértékhitelítő segédi állás választás utján betöltendő lévén, azon vizsgázott mértékhitelítőket, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám 1900. évi május hó 5-ig benyujtsák.

Aradon, 1900. évi április hó 9-én.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

688—900.

Árverési hirdetmény.

Melynél fogva alulírott község előjárósága részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint a solymosi iskola alap vagyontulajdonát képező erdő faállománya, mely 9 kataszteri hold 768□-ölt tesz ki, **f. évi május 14-én d. e. 9 órakor** a solymosi körjegyzői irodában holdanként 164 korona azaz összesen 9 hold 768□-ölért 1554 korona 80 fillér kikiáltási ár mellett nyilvános árverés útján eladatni fog; mely árverésre venni szándékozók ez uton meghivatnak azon hozzáadással, hogy a feltételek a körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Solymos 1900. április hó 28-án. 1615

Lovich Dezső, Cuparescu Juon,
körjz. biró.

Magy. kir. államv. üztelv. Aradon.
9924 sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége, nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet Piski állomáson létesítendő 255 m² beépített területi szertár és laképület építésére és a postaépület kibővítésére.

A tervek, az egységárjegyzékek a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek és az 1890. évben kiadott „Épületek leírása“ Aradon magy. kir. államvasutak üzletvezetőségeinek pályafenntartási osztályán a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi május hó 5-én déli 12 óráig kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani.

„Ajánlat a Piski állomáson létesítendő magas építményekre. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1900. évi május hó 4-én déli 12 óráig 700, azaz Hétszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtő pénztáránál akár készpénzben akár állami letételekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítottak; de névértéken felül számításban nem vétettek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénynek adandók fel.

Aradon, 1900. április hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Utánnomás nem díjaztatik.

1158—1900. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Molnár Ferenczné végrehajtatónak Nyári Ferencz végrehajtatást szenvedő elleni 1900. korona tokekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében (a kisjenői kir. járásbíróság) területén lévő, Otlaka megyes pusztán fekvő, az otlakai 860. sz. tjkvben A. I. r. 1305/b. hrsz. a foglalt ingatlanra az árverést 778 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. évi május hó 19-ik napján délelőtt 11 órakor** Otlaka község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10%-át, vagyis 77 korona 80 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kisjenőn, 1900. évi február hó 22-ik napján.

A kisjenői kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Tabajdy,

kir. táb. biró.

256—1900. a. d. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszter urnak 1900. évi április 23-án 17896/V—2. sz. a kelt rendeletével a Maros folyó Mikalaka község előtti szakaszán a partomlások megakadályozását célzó kőpartvédmű építését engedélyezte.

Ezen munkálathoz szükséges 2554 m³ terméskőnek szállítása és beépítése valamint a 2046 m³-t kitevő földmunka vállalati uton való végrehajtásának biztosítása céljából, **1900. évi május 17-én d. e. 10 órakor** az aradi m. kir. folyam-mérnöki hivatal helyiségében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szóban levő munkára vonatkozó tervek általános és részletes feltételek, továbbá a kötendő szerződés tervezete és az ajánlati minta az alulírott kir. folyam-mérnöki hivatalnál megtekinthetők.

Arad, 1900. évi április hó 30-án. 1625

A m. kir. folyam-mérnöki hivatal.

5384—900 khsz.

Hirdetmény.

Malczanek Ferencz nagyzerindi lakos az r. v. telkén Demeter-utca 41—42. sz. a egy gőznemű malom felállíthatására telep engedély iránt folyamodván, az 1884. XII. t. cz. 27 §-a értelmében a telep helyszini tárgyalására határidőül május hó 4-én d. e. 11 órája kitűzetik a melyre az érdekeltek ez uton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszin és tervrajza valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi május hó 3-ig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtekinthetők, mert a mennyiben ilyenek nem emeltetnének s ha köztekinetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1900. április hó 19-én.

Sarlot
főkapitány.

Magy. kir. államv. üztelv. Debreczenben.

6634—1900 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulírott üzletvezetősége pályázat utján biztosítani kívánja 1900. július 1-től három egymás után következő évre azon egyenruhákat, a melyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1900 évi június hó 10-ig, a bánatpénzek az ezt megelőző nap déli 12 óráig küldendők be alulírott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részletes szállítási feltételek az üzletvezetőség anyag és leltár beszerzési ügyosztályában megtekinthetők, vagy posta útján megrendelhetők, postán való szállítás esetére a 20 fillér posta költség beküldendő.

Debreczen, 1900. április hó 6.

Magyar királyi államvasutak
üzletvezetősége Debreczenben.

Utánnomás nem díjaztatik.

Cséplőgarnitúra

kisebb, 8 löerejű, teljesen jó karban, teljes felszerelés és új alkatrészekkel ellátva **Megyesegyházán** (Aradmegye)

1808

eladó.

Vevő számíthat vétel esetén **4-500 hold a vidéken felvállalható cséplésre.**

Bővebb adatokkal szolgál a tulajdonos

Tafler Bernát,

megyesegyházi lakos.

223-1900. g. sz.

Hirdetmény.

A szín- és bérházépület II-ik emeletén fekvő 3. számú 5 szoba megfelelő mellékhelyiségekből álló lakás azonnal bérbe adandó.

A bérbeadás feltételei Varjassy Lajos gazdasági tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1900. évi április hó 23-ik napján tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

STOÓSZ

elsőrangú klimatikus gyógyhely, hidegvíz-gyógyfürdő

1469

(Abauj-Tornamegye)

fekszik 670 m. a tenger színe felett, pompás fenyvesek között, a szelek ellen teljesen védett völgyben. Klimája enyhe, levegője tökéletesen pormentes, sétányai gondozottak, ivóvíze páratlan és tavaszi meg őszi időjárása kellemes. Az észszerű hidegvíz-gyógyászat, villanyozás, masszázs és tejszószószó Czirfusz Dezső dr. egészségügyi tanácsos (ki télen San-Remóban gyakorló orvos) főfelügyelete alatt alkalmaztatnak. A szobaárak igen mérsékelték. Az ellátás kitűnő és olcsó. Az elő- és utóidény alatt jelentékeny árleengedés.

Fürdőévad: május 15-től szeptember végéig

Posta-telefon helyben. Utolsó vasúti állomás Meczenzef. Kimerítő prospektust kívánatra bérmentesen küldünk. Ugyanint kaphatók prospectusok Czigelbrier Győző vaskereskedő urnál is, ki az itteni viszonyokat alaposan ismeri és szívesen részletes felvilágosítással szolgál

a fürdőigazgatóság.

A közigazgatási és anyakönyvi teendőkből 1 1/2 évi gyakorlattal bíró 20 éves egyén, ki a jegyzői pályára készül,

— június hó 1-ére —

irnoki állás

elnyerését óhajtaná, lehetőleg oly helyen, hol az adóügyi teendőket is elsajátíthatja. — Czim a kiadói hivatalban.

162

Méhészeknek és baromfitenyésztőknek fontos!

Saját érdekében

59

kérem, szíveskedjék elolvasni az első magyar kereskedelmi méhtelep és a vele kapcsolatos állattenyésztési cikkek raktárának 1900. évre szóló, sok újdonsággal gazdagított képes árjegyzékét, melyek dus választékát tartalmazzák a méhkaptáraknak és méhészeti segédesszközöknek, a mesterséges baromfi-költőgépeknek és fölnevelési szereknek; továbbá tyuk-, galamb- és madár-étezők, tyukórák, galambházak és madárkalitkáknak stb. Árjegyzéket külön a méhészeti s külön a baromfitenyésztési cikkekről ingyen és bérmentve küldök. — Czime a legrégebb, általános jóhírnevű és minden kiállításon kitüntetett üzletnek:

KÜHNE FERENCZ, első magyar kereskedelmi méhtelep

BUDAPESTEN, I., Attila-utca 99. 151.

1900. évi tavaszi és nyári idényre
valódi brünni szövetek.

Egy vég 3.10 méter hosszú és teljesen elegendő egy teljes férfi öltönyre (kabát, nadrág és mellény) ára csak	frt 2.75, 3.70, 4.80 jó > 6.— és 6.90 a jobb > 7.75 a finom > 8.65 a finomabb > 10.— a legfinomabb	valódi gyapju szövetből.

Egy vég fekete szalon öltönyre 10 frt, ugyancsak felöltő szövetek, turista loden, finom Kamm-garn stb. szállít gyári árban és a legnagyobb pontossággal a mindenütt előnyösen ismert

Siegel-Imhof-féle szövetgyári raktár Brünben.

Mintákat ingyen és bérmentve. Mintának teljesen megfelelő szállításért szavatosság vállalatik.

1408

Magán felekre nézve feltétlenül előnyös, hogy rendeléseit közvetlenül a fenti gyári cégnek tegye meg.

Sertésenyésztő gazdák és birtokosok figyelmébe!

A 13.652. szám alatt szabadalmazott és törvényesen védett

„állatok emésztését elősegítő por“-omat

ma már mindenféle állatnál alkalmazzák a gazdaságokban. Az ország legelső uradalmi, birtokosai, gazdaközönség, állatorvosok stb. stb. írják, hogy nemcsak sertésbetegség ellen, de bármely állatnál bevált étvágy és emésztés elősegítésére és a hízás gyors fejlesztésére, valamint betegségek ellen is sikeresen használják. Mielőtt vásárol valaki, kérje el tőlem a legújabb szakvéleményeket és elismerő leveleket, melyek a próbalevelekről hozzám eddig érkeztek és naponta is érkeznek; ez, valamint a használati utasítás ingyen megküldetik.

1 doboz 45 és 90 kr.

Minden gyógyszerárban és fűszerüzletben kapható.

Készítő:

Somogyi Géza

ARAD, Deák Ferencz-utca 3.

A ki új ablakot készíttetni

akar, ne mulassza el megtekinteni vagy érdeklődni a

Czeiler-féle szab. bej. * * *

* * * fa-rollós ablak iránt,

a melynek rolló-szerkezete és ablak-tokja eddigelé a legkételesebb. Körös-körül teljesen megfekszik, sötétben s ugyancsak légmentesen zár. Kivülről való behatolás ellen 3-szoros biztonsági (felül önműködő) záró készülékkel bíró, tehát kivülről ki nem nyitható s fel sem tolható mint másfajta ablak-rollók. Tökéletes és biztos zárása folytán helyettesíti a szokásos spalettáblákat. Ellentáll télen hidegnek, nyáron melegnek. Szilárdan befalazható. Az ablak szerkezete olyan, hogy azon a külső levegő, por nem hatolhat be, mint az más fajta fa-rollos ablakoknál eddig tapasztalható volt.

A rolló könnyen kezelhető, soha le nem zuhan vigyázatlanság következtében, s bekapcsolás nélkül is megáll bármely magasságban.

Első rendű anyag, kitűnő munka.

Az ablak minta látható!

Ifj. Czeiler Istvánnál

Aradon, Széchenyi-utca 3. sz. a.

Régi rollók javítása — bármely gyártmány.

Kész ajtók, ablakok, padozat és parketták olcsó árban kaphatók! Jutányos árak!

Nincs többé

veszélyes ablaktisztítás

azon házakba melyekben a

Czeiler-féle „Olga“ ablaktisztító készüléket

használnak.

Nem kell létrára, székre felmászni, sem az ablakon kihajolni.

A padozaton állva lehet bármily magas ablakot kívül úgy, mint belől kényelmesen megtisztítani.

Egy darab ára 4 korona (2 forint)

Kapható egyedül a feltalálónál:

Ifj. Czeiler Istvánnál Aradon,
Széchenyi-utca 3. sz.

Ugyanitt igen praktikus összecsuható létrák per fmtr 2 koronaért és igen praktikus összecsuható gyermek-closetek éjjelivel együtt 6 korona leszállított árért kaphatók.

Telephon 150.